

SM/R-224

BUTLLETÍ OFICIAL DEL BISBAT DE MENORCA

BIBLIOTECA
PÚBLICA MAÓ

GENER-FEBRER 1995 Núm. 1

1. Introducción
2. Objetivos
3. Metodología
4. Resultados
5. Conclusiones
6. Bibliografía

7. Anexos
8. Índice
9. Resumen
10. Glosario

11. Referencias
12. Agradecimientos
13. Nota de agradecimiento
14. Carta de presentación

Butlletí Oficial del Bisbat de Menorca

Gener-Febrer 1995
Imprimeix: Editorial Menorca, S.A.

Núm. 1
Dipòsit Legal: MH-283/1992

SUMARI

SECCIÓ OFICIAL..... 7

PRELAT

- Homilia de la Festa de Sant Antoni (17-I-1995)
- Homilia de la Festa de Sant Ildefons (19-I-1995)
- Homilia per la pregària ecumènica (22-I-1995)
- Homilia de la Festa de la Presentació (2-II-1995)
- Paraules en el lliurament dels premis del Diari «Menorca» (16-I-1995)
- Comunicació per al «Dia de la Pau» (1-I-1995)
- Comunicació per l'Octavari d'Oracions per la Unió de les Esglésies (22-I-1995)
- Comunicació sobre la Campanya contra la Fam (5-II-1995)
- Carta als fidels de l'Arxiprestat de Maó
- Carta als preveres sobre Sant Antoni

VICARIA GENERAL

- Carta als Rectors de les Parròquies de Maó
- Carta als preveres
- Homilia de la Jornada Mundial de la Pau
- Presentació de la Jornada Mundial contra la Fam

SECRETARIA GENERAL

- Nomenaments
- Confirmacions
- Calendari de les Festes laborals de la Comunitat Autònoma Balear 1995
- Dies de dijuni i abstinència
- Solemnitat de Sant Josep i Dia del Seminari

ORGANISMES DIOCESANS

- Consell Pastoral Diocesà
 - Reunió de la Permanent (17-II-95)
- Seminari Diocesà
 - Carta del Prefecte
- Delegació Diocesana d'Ecumenisme
 - Comunicació

SECCIÓ INFORMATIVA..... 34

- Activitats del Sr. Bisbe
- Crònica Diocesana
 - Jornada Mundial de la Pau
 - Festa de Sant Antoni
 - Aplec Missioner
 - Trobada de «Vida Creixent»
 - Campanya contra la Fam 1995

SECCIÓ DOCUMENTAL..... 41

- Mensaje del Papa para la Cuaresma de 1995
- Nota de la Comisión Permanente de la Conferencia Episcopal Española sobre la situación actual
- Comunicado de la Comisión Episcopal de Pastoral Social para el Día del Amor Fraternal
- Ministerio de Educación y Ciencia.- Real Decreto por el que se regula la enseñanza de la Religión
- Real Decreto sobre el valor civil de los títulos y estudios eclesiásticos.

SOMARI

SECCIÓ D'INFORMATIVA

- Aniversari del Sr. Bisbe
- Cronica Diocesana
- Jornada Mundial de la Pau
- Festa de Sant Antoni
- Ajuntament
- Laborals - Vida Diaria
- Companyes contra la Pau

SECCIÓ D'ACTIVITAT

Missatge del Papa per la Quaresma de 1985
Nota de la Comissió d'Organització de la Conferència Episcopal
Espanols sobre la situació actual de la Conferència Episcopal
Comunions de la Conferència Episcopal de l'Estat Espanyol
per el Dia del Amor Fraternal
Ministeri de Educació i Ciència - Real Decret pel qual
se regula la ensenyança de la Religió
Real Decret sobre el valor nivell de les matres i altres assignatures

Historia de la Família Mariana de la Pau
Projecte de la Jornada Mundial de la Pau

SECRETARIA GENERAL

- Anomenament
- Conferència
- Actuacions de les Paròquies de la Diòcesi
- Comunitat Autoconsciente de la Pau
- Dies de dejuni i abstinència
- Solidaritat de Sant Jòsep i Dia del Seminari

ORGANISMES DIOCESANS

- Consell Pastoral Diocesà
- Reunió de la Permanent (17-11-85)
- Seminari Diocesà
- Caritas Diocesana
- Delegació Diocesana d'Esportiu i Recreació
- Comissió

SECCIÓ OFICIAL

PRELAT

HOMILIA DE LA FESTA DE SANT ANTONI (17-I-1995)

Amb aquesta solemne Eucarístia inaugurem oficialment avui, Festa de Sant Antoni i Diada del Poble de Menorca, la celebració del II Centenari de la Restauració de la Diòcesi, que culminarà amb una celebració d'acció de gràcies el dia 23 de juliol. Ens alegrem que, per aquest motiu, s'hagin afegit a la nostra festa els Srs. Bisbes de les Esglésies germanes de Mallorca i Eivissa. Avui es fa present entre nosaltres la comunió de les Esglésies de les Balears i Pitiüses.

Fa dos-cents anys, el 23 de juliol de 1795, el Papa Pius VI, amb la Bul·la Pontifícia «Innefabilis Dei», restaurava aquesta Diòcesi Menorquina, desmembrant-la de la gloriosa i estimada Diòcesi de Mallorca. Des de llavors, dos-cents anys d'alegries i tristeses, de conquestes i aspiracions no complides; de vida, en definitiva, d'una Església local, petita potser geogràficament, però que conté en si tota la riquesa de l'Església del Crist.

¿Com no recordar les misericòrdies de Déu, per tot el que Ell ha fet en favor de l'Església de Menorca al llarg d'aquests anys? ¿Com no lloar el Pare i donar-li gràcies, per l'abundància de les seves bondats que ha tingut amb aquesta porció de la seva família santa? No fou ni un missatge ni un àngel sinó que Ell mateix, en persona, qui la va alliberar i la va rescatar de les seves servituds i enemics; qui la va aixecar tantes vegades de la postració i la va portar de la seva mà des del primer dia fins ara (cfr. Is 63,7-9).

Els diccionaris expliquen, amb lleugeres variants, que una diòcesi és «el districte o territori en el qual té i exerceix jurisdicció espiritual un bisbe». Aquesta definició, excepte que prescindeix de l'element personal, pot servir pels qui s'aproximen a la realitat des de la perspectiva del dret. Però resulta insuficient si la contemplem amb la mirada que la celebració d'aquests dos-cents anys exigeix. Una diòcesi és una església particular. En ella es realitza verdaderament el que constitueix l'Església de Crist.

La diòcesi «és una porció del poble de Déu que es confia a un bisbe perquè la pasturi amb la col·laboració del seu presbiteri, de forma que unida al seu pastor i reunida per ell en l'Esperit per l'Evangelí i l'Eucaristia, constitueixi una Església particular, en la que verdaderament està i actua l'Església de Crist: Una, santa, catòlica i apostòlica (CH D 11). La Diòcesi és una porció del poble de Déu; una família santa, amb nom i llinatges propis; una edificació sobrenatural constituïda en aquest precís solar; una comunitat diocesana; un cos de trets clars en el qual hi habita l'Esperit de Jesucrist.

Una commemoració centenària és sempre temps per al record. No és bo ignorar

el passat. Ens convé mirar-lo no sols per a aprendre les seves lliçons sinó també per conèixer, en un gest d'obligada humilitat, que el que avui tenim ho devem als qui ens han precedit; de vegades figures importants, els nom de les quals han conservat la història i les cròniques però generalment col.laboradors anònims. Des de l'alçada d'aquests dos-cents anys contemplem avui amb emoció la gran desfilada dels qui, amb Déu, han fet possible aquesta Diòcesi. Al cap van els seus bisbes, els meus predecessors; homes admirables, la tasca dels quals és exemple i estímulo pels qui assumim la seva mateixa responsabilitat. Al seu costat, els preveres que, des de les parròquies han estat els autors delicats de la pastoral quotidiana. I els instituts de vida consagrada, masculins i femenins, fidels als seus peculiars carismes al servei de la comunitat i lliurats sense reserva on la necessitat els reclamava. I, després, la resta del poble de Déu, comunitat immensa d'homes i dones, desiguals en edat, en estats de vida, professions i oficis, en cultura i hisenda, però iguals en la seva comú dignitat de membres de l'Església diocesana. El record es transforma en agraïment quan pensem en uns i ens altres. Perquè essent fidels a Déu, a l'Església i a l'home, ells van fer el que nosaltres podem disfrutar.

Per això no és aquest o aquell creient de Corint, ni és un sector o altre d'aquella Església, és l'Església de Corint la que ha rebut la gràcia de Déu que li ha estat atorgada en Jesucrist; és tota ella la que ha estat enriquida en tota paraula i coneixement (Cfr. 1 Cor 1,3-9). Com és l'Església de Menorca, tota ella, la que ha estat beneïda abundantment per Déu en aquests dos-cents anys. Per això és tota ella la que avui recorda i canta les misericòrdies del Senyor.

Una celebració com aquesta és també temps per la reflexió i l'esperança. No podem restar tranquil.lament absorts en la contemplació de l'herència rebuda. Seria com enterrar el do rebut de Déu per por a perdre'l (Cfr. Mt 25,14-30). Ens cal una mirada al futur, des del present, i des de l'esperança. Per això confia Sant Pau en que el Senyor enfortirà en la seva fe l'Església de Corint, perquè es mantingui irrepreensible fins la fi. Donat que fidel és Déu, per qual els corintis foren cridats a la unió amb el seu Fill Jesucrist; per això també nosaltres, incorporats al Crist, podem encarar el futur amb esperança; i podem fer-ho en el compliment de la missió arriscada d'evangelitzar i de santificar a tots els homes i pobles, urgint-los al compliment del manament nou de l'amor. Ell ens va prometre la seva assistència contínua fins l'últim dia. I des de l'esperança és deure nostre forjar un futur que pugui ser recordat feliçment pels qui celebrin el tercer centenari. Un futur fet de servei a Déu i a la societat; des d'una diòcesi en la que, vivint en estreta comunió eclesial, ens sentim cridats a seguir puntualment els camins de l'home.

Avui, com ahir, hi ha entre nosaltres situacions d'egoisme i injustícia; es registren deficiències i omissions, moltes vegades per manca de coherència entre la fe i la vida. En no pocs catòlics hi ha una despreocupació pels problemes socials i polítics. ¿Fins a quin punt ens sentim capaços, com a Diòcesi, d'afrontar els problemes que se'ns presenten? És neci lamentar la pèrdua de fe en alguns ambients i sectors i no fer res o molt poc, per promoure-la. Seria injust que quan alguns no tenen tre-

ball o passen fam, altres nadessin en l'abundància. Sense judicar ningú, només cal obrir els ulls per advertir que, per desgràcia, també avui s'atempta contra la vida, contra l'honor, contra la veritat, contra la naturalesa, contra la pau, contra l'amor; i, per això mateix, s'ofen Déu i es fereix l'home. Si som vertaderament Església, si som cos del Crist, si som cristians no podem romandre parats de braços mentre la nostra voltant hi hagi persones que creïn inseguretats, defraudin en els negocis, cerquin en la política més l'avantatge que el servei, busquen primer el regne del diner amb la idea que la resta se'ls donarà d'escreix.

És veritat que els observadors atents descobreixen a la llum de la fe indicis que permeten fundar una esperança nova. Es multipliquen les mostres de solidaritat; es reviu la fe en molts cors; es multiplica la generositat en els joves; floreix la vida parroquial i comunitària, es catequitza més i millor; augmenta la comprensió social. Ja van quedant enrera els anys d'autèntica penúria dels qui es decidien incorporar-se al Seminari com a signe d'una decisió de dedicar la seva vida al ministeri sacerdotal. Es nota un cert desvetllament de la consciència social, promoguda per Caritas.

Crec que aquesta celebració ens impulsa a proseguir la tasca evangelitzadora i incrementar la fe de la nostra Diòcesi. El Consell Pastoral Diocesà ens ha ofert tot un programa per la celebració d'aquest segon Centenari. Al llarg del present any es desenvoluparan diversos actes i iniciatives encaminades a un triple objectiu: 1. Conèixer millor la Diòcesi i viure el sentit de pertinença a aquesta Església Diocesana; aquest significat tingué la reinauguració del Museu Diocesà en unes dependències del Seminari; i amb aquest fi durant aquest any es pronunciaran conferències i apareixeran publicacions dedicades en part al tema de l'Església Diocesana i en part a la història i al present de la Diòcesi. El clergat destinarà les jornades de formació permanent al tema de la «Teologia de l'Església Local». 2. Augmentar la dimensió missionera de la mateixa Diòcesi; en funció d'aquest objectiu es va programar i es va realitzar el passat desembre la visita pastoral a Binde (Ghana) i s'ha establert la realització d'una col·lecta anual pels missioners menorquins; 3. Estalonar la funció social de Caritas, assumint algun dels seus projectes socials, en concret, la Fundació Mestral.

Recomano a tots els responsables de la pastoral en les seves diverses formes que promoguin en les seves comunitats aquests objectius, a fi que l'Església de Menorca aparegui davant les altres Esglésies com una comunitat de fe i d'amor. I Déu faci, per a glòria seva i bé dels germans, que la celebració del segon Centenari ens faci avançar tots vers l'ideal de tenir «un sol cor i una sola ànima» (Ac 4,32). Que així sigui.

HOMILIA DE LA FESTA DE SANT ILDEFONS, PATRÓ DEL SEMINARI (19-I-1995)

Ens hem reunit per celebrar l'Eucaristia, tot recordant Sant Ildefons, Patró del Seminari. I la Paraula de Déu, l'Evangelí en concret, ens ha recordat una actitud en la qual Jesús insistia amb freqüència: la de vetllar. L'últim ensenyament públic de Jesús, segons l'Evangelí de Lluc, és una invitació a vetllar: «Vetlleu i pregueu en tot moment...» (Lc 21,36). I abans de ser arrestat, Jesús exhorta els deixebles: «Quedeu-vos aquí i vetlleu... Vetlleu i pregueu perquè no caiguen en cap temptació» (Mt 14,34,37-38).

Aquesta exhortació a vetllar és represa pels apòstols i pels deixebles en moltes ocasions. «Vetlleu sobre vosaltres mateixos i sobre el ramat...» (Ac 20,28). «Sigueu sobris, vetlleu! El vostre adversari, el diable, com un lleó que rugeix, ronda cercant qui engolir» (1Pe 5,8).

Els Pares del desert fan eco a les exhortacions del Nou Testament. «No tenim necessitat d'altra cosa que d'un esperit vigilant», diu Abba Poimèn. I Sant Basili acaba les seves Regles Morals preguntant-se: ¿Què és propi del cristià? Vigilar cada dia i cada hora per estar a punt per a complir perfectament allò que és agradable a Déu, sabent que a l'hora menys pensada ve el Senyor».

Vetllar no és, doncs, una actitud marginal de la vida cristiana, sinó que en resumeix la tensió característica vers el futur de Déu unint-la amb l'atenció i la cura per al moment present. I vetllar esdevé particularment actual en temps de crisi o de desànim, quan la manca de perspectives històriques unida a una certa abundància de béns materials corre el risc d'adormir la consciència, tot fruint egoísticament de tot el que hom posseeix i oblidant la gravetat de l'hora i la necessitat d'opcions coratjoses i austeres.

I ¿què significa «vetllar»? En sentit estricte és renunciar al son de la nit per acabar un treball urgent o per no ser sorprès per l'enemic. En un sentit més simbòlic, vol dir lluitar contra la peresa, la negligència, l'endormiscament espiritual, la tibie-sa per estar sempre en un estat de disponibilitat.

Jesús, en la narració evangèlica que hem escoltat, ha dibuixat aquesta disponibilitat amb dues imatges: «Tingueu el cos cenyit», que vol dir portar el vestit de treball o de viatge... «Tingueu els vostres llums encesos», que vol dir estar sempre a punt fins i tot durant la nit. Per tant, vetllar vol dir «mantenir una plena disponibilitat», una «disponibilitat total, nit i dia; «preparat sempre per al que calgui»; «mantenir-se espavilat, alerta»...

I ¿per què el seguidor de Jesús ha de viure en aquesta disponibilitat? Dons, perquè no ha de viure concentrat en ell mateix i ni tan sols en el seu present sinó en el Senyor i en allò que ell prepara per al futur de la humanitat. El creient no viu encarat cap el passat sinó sempre cap el futur: estem sempre a l'espera del Senyor que ve i que ve a l'hora menys esperada. Ell ve i pot venir de moltes maneres. L'important és aprendre a reconèixer en el nostre temps quotidià els signes de l'adveniment de Jesús Ressuscitat.

Per això viure l'espiritualitat de l'espera demana viure la dimensió contemplativa en l'absoluta consciència de l'absolut primat de Déu damunt la vida i damunt la història. Es un continu referir al Senyor que ve la pròpia vida i la situació humana a la llum de la fe, que ens fa caminar com a pelegrins vers la pàtria definitiva. Això demana pobresa de cor per estar oberts a les sorpreses de Déu, escolta perseverant de la seva Paraula per deixar-se guiar per ell i solidaritat amb els companys de viatge.

A més de la dimensió contemplativa, cal una ascètica de vigilància, que tendeix a preparar dia a dia l'encontre amb el Senyor. Per tant, exigeix una assenyada atenció a tot allò que pot apartar-nos d'aquest ideal, com poden ser les seduccions de l'instint de fruïció, del prestigi o del poder. La fruïció, buscada com un fi en si mateixa i sense cap regla si no és la de fruir al màxim possible; la riquesa àvidament acumulada, posseïda i assaborida; la supèrbia, sempre caçant aprovació i èxit, com a premises per garantir el poder de subjectar els altres. La vigilància s'exerceix en les diferents formes de renúncia, ja sigui a allò que és il·lícit, ja sigui a alguna cosa que per ella mateixa seria lícita. És útil habitar-se a petites renúncies al tabac, als dolços, a les begudes, a la televisió, a superficials converses, a lectures dispersadores, a despeses supèrflues en el menjar o en el vestir, etc...

Hem parlat d'estil contemplatiu i d'ascètica de vigilància. Aquestes dues realitats les agermana el silenci, ja que sols en el silenci podem adonar-nos d'Aquell que és a la porta i truca.

Que el Senyor, per la intercessió de Sant Ildefons, ens concedeixi viure la plena disponibilitat en aquest equilibri inestable d'estar en el món sense ser del món, cultivant la contemplació i l'ascesi de vigilància, de manera que estiguem sempre preparats per acollir les constants vingudes del Senyor a les nostres vides ja sigui per mitjà de la seva Paraula i dels seus Sagraments ja sigui per mitjà de les crides que ens vénen dels germans, els homes.

HOMILIA PER A LA PREGÀRIA ECUMÈNICA (22-I-1995)

A una mirada superficial, l'ecumenisme pot semblar estancat. En realitat, però, un moviment seriós i de fons es va obrint camí pas a pas, dirigit secretament per l'Esperit. Nosaltres no en coneixem prou bé el traçat ni els mitjans però els coneix Jesucrist, que ens lliga, com a Mitjancer Suprem, amb el Pare, ens lliga igualment els uns amb els altres.

A la narració evangèlica hem escoltat la comparació del cep i les sarments. El cep és el qui dóna vitalitat a les sarments, de manera que aquestes tenen vida i poden donar fruit perquè estan unides al cep. Les sarments som nosaltres, els seguidors de Jesucrist i la nostra vitalitat espiritual depèn de la nostra unió amb Ell. Crist uneix en si totes les sarments, tots els cristians. Per tant, el que ens cal és una

conversió sincera de tots a Crist, que és el camí decisiu i més curt cap a la unitat. Un monjo medieval ho explicava amb aquesta comparació: així com els radis d'una circumferència s'acosten més i més els uns als altres com més s'acosten al centre, així els cristians ens unim en comunió més i més estreta com més ens apropem tots cap a Crist. Podem dir que l'únic camí per la unió de les Esglésies és en aprofundir en la santedat de totes les Esglésies que s'han d'unir. Ens hem de trobat en el centre, que és Crist, sense concessions marginals sinó conformant-nos més estretament amb la voluntat de Jesucrist.

Per tant, quina és la millor aportació que podem fer per la unitat dels cristians? Tenint ja en compte la pregària, sempre necessària, la millor aportació ha de consistir en la nostra conversió a Crist, el nostre esforç per identificar-nos amb Ell. Si tots els qui ens anomenem cristians fessim aquest esforç, la unió seria més fàcil perquè ens retrobaríem en Aquell que és el punt d'unió de tots, Jesucrist.

No n'hi ha prou en pregar per la unitat, encara que -repeteixo- és important perquè la comunió cristiana és un do que sempre hem de demanar al Pare. No pregar per la unió de les Esglésies és una prova gairebé increïble d'indiferència i d'egoisme, però reduir tota l'acció per la unitat només en la pregària és una simplificació de la realitat. Péguy deia: «Pregar per aconseguir la victòria és negar-se a combatre» i Sant Tomàs Moro li demanava al Senyor que «li donés forces per treballar en la realització d'aquelles coses per la solució de les quals estava pregant».

Hem de treballar des del nostre lloc, sobretot a través d'una obra personal i col·lectiva de conversió. Hem de procurar, encara, que la recerca de la unitat entre els qui creuen en Crist no sigui una evasió davant la urgència de mantenir-la en el si de la comunitat cristiana a la qual pertanyem. Seria un contrasentit que tot volent la unitat amb els germans separats, el catòlics afavoríssim una divisió interna! Aquest manteniment de la unitat de cara endins esdevé potser més difícil que el de la unitat de cara enfora, però és precisament per aquí que cal començar a practicar l'ecumenisme. La unitat no és una adquisició que hom pot fer una vegada per sempre, sinó un esforç laboriós que cal realitzar contínuament.

El Catecisme de l'Església Catòlica (n. 821) ens recorda que, per tal de respondre adequadament al desig de retrobar la unitat de tots els cristians calen: una renovació permanent de l'Església i una fidelitat més gran a la seva vocació; la conversió del cor per tal de viure més fidelment segons l'Evangelí, perquè és la infidelitat dels membres al do de Crist allò que causa les divisions; la pregària en comú ja que la conversió del cor, la santedat de vida, unides a les pregàries públiques i privades per la unitat dels cristians, s'han de mirar com l'ànima de tot ecumenisme i amb tot dret es poden anomenar ecumenisme espiritual; la coneixença recíproca i fraterna; la formació ecumènica; el diàleg entre els teòlegs i les trobades entre els cristians de diferents Esglésies i comunitat; la col·laboració entre els cristians en els diversos dominis del servei dels homes.

Tots, fidels i pastorals, hem de tenir l'afany per realitzar la unió. Però cal tenir també consciència que aquest projecte sagrat de la unitat dels cristians supera les

forces de la capacitat humana. Per això posem tota la nostra esperança en la pregària del Crist per l'Església, en l'amor del Déu Pare envers nosaltres i en el poder de l'Esperit Sant. Que Déu ens doni el do de la unitat. Que així sigui.

HOMILIA DE LA FESTA DE LA PRESENTACIÓ (2-II-1995)

Acabem d'escoltar en la narració evangèlica que Simeó, «aquell home just i pietós que esperava el consol d'Israel» tenia en ell l'Esperit Sant. I aquest Esperit li havia revelat que no moriria sense haver vist abans el Messies del Senyor. I impulsat per l'Esperit Sant va anar al temple i allà es va trobar amb Jesús, el Salvador. Per tant, l'ancià Simeó era una persona guiada per l'Esperit sant; d'ell havia rebut la revelació que veuria el Messies i d'ell rep l'impuls perquè vagi al temple. I sota aquest guiatge de l'Esperit, Simeó havia esdevingut un home «just i pietós». I, quan ja ha conegut el Messies, quan ja s'han complert les seves il·lusions, demana al Senyor poder anar-se'n del món en pau. Marxar d'aquest món amb aquella pau del cor amb que sempre havia viscut i que sens dubte li havia comunicat l'Esperit. Perquè la pau interior, la pau del cor és un do de l'Esperit.

Simeó va ser un home de pau, perquè es va deixar guiar per l'Esperit Sant. Tot cristià ha de ser un home de pau, un pacificador, un portador de pau. «Benaurets els pacificadors, dirà Jesús, perquè d'ells és el Regne del cel». I el cristià ha de ser home de pau perquè des del dia del seu baptisme té en el seu cor la presència inefable de l'Esperit Sant que l'il·lumina com il·luminava l'ancià Simeó i l'impulsa, el mou interiorment a seguir els camins de la pau i del bé.

¿Per què hi ha guerres en el món? Perquè no hi ha pau en el cor dels homes. I ¿per què no hi ha pau en el cor dels homes? Perquè en lloc de deixar-nos guiar per l'Esperit Sant, que és l'Esperit de l'Amor, es deixen conduir per l'egoisme. La manca de pau exterior és un reflex de la manca de pau en el cor de les persones. La pau terrenal, l'entesa entre els homes és fruit de l'amor al pròxim. La pau del món no pot ser obra únicament de l'estricta justícia i de la força: avui la guerra no pot recular, l'ombra de les seves amenaces no es poden dissipar, si els homes no fem un esforç ben voluntari, d'estimar-nos els uns als altres. L'amor al pròxim és la clau de tot. És precisament aquesta vinculació de la pau amb l'amor el que ens fa adonar de la precarietat de totes les paus que podem construir els homes, perquè nosaltres mai acabem d'estimar del tot.

¿Com serem persones de pau? Si ens deixem guiar i impulsar, com Simeó, per l'Esperit Sant, que és Esperit d'amor.

Aquest curs, aneu seguint en les vostres reunions de «Vida Creixent» uns temes d'estudi sobre l'Esperit Sant. Crec que és molt important conèixer l'Esperit i la seva acció santificadora en nosaltres. Però és molt més important ser dòcils a la seva acció; és a dir, respondre, com va fer-ho Simeó, als seus impulsos. Si ho fem

així o serem portadors de pau entre els amics, en el si de la vida familiar, en les diversions, en tota la vida de relació. El nostre món necessita aquesta pau. No sols la pau com absència de grans guerres, com la de Chechenia, sinó la petita pau de cada dia. La nostra societat, tan competitiva, ens fa ser agressius. Moltes vegades em escoltat anuncis publicitaris com aquests: «Si vols triomfar...» «Si vols ser el primer»... Un conjunt d'incentius a ser competitius. I això porta una mena d'agressivitat. L'altre ja no és un germà al que he de respectar i estimar sinó un competidor al que he de superar sigui com sigui. I això treu la pau del cor. I amb la pau perdem l'alegria, que és un altre do de l'Esperit sant.

L'ancià Simeó demanava al Senyor que el deixés marxar en pau. Demanem-li nosaltres docilitat a les mocions de l'Esperit per viure en pau i per poder ser sembradors de pau.

La pau és un do preciós de Déu que ha de ser buscat en la pregària i ha de ser promogut amb respecte. Davant les tragèdies actuals que engendra la violència a Bosnia, a Chechenia, a Rwanda i en molts altres llocs del món preguem sense defallir per la pau. Els qui preguen per obtenir aquest do, humilment i verdaderament, no poden deixar de consagrar-se a treballar per la pau. Estimem la pau i siguem sembrador de pau en els ambients on ens toca viure.

Amics tots de «Vida Creixent» que l'Esperit de l'Amor i de la Pau ompli els vostres cors perquè vivint amb pau, com Simeó, sigueu sembradors de pau. Que així sigui.

PARAULES EN EL LLIURAMENT DELS PREMIS DEL DIARI «MENORCA» (16-I-1995)

Digníssimes autoritats. Senyores i senyors.

Editorial «Menorca» s'uneix al conjunt de la Festa de Sant Antoni i a la Diada del Poble de Menorca amb aquest acte de lliurament dels premis que porten el seu nom. És una aportació significativa d'estalonament de la cultura del nostre poble. És una aportació puntual perquè el Diari, amb el seu quefer quotidià, va realitzant una tasca cultural contínua i eficaç. Cada dia publica reportatges i col.laboracions molt diverses i plurals, que generalment enriqueixen el nostre bagatge cultural. Cada dia s'ofereix un ampli camp per l'exposició d'idees i per al debat cultural i polític. Potser les pàgines d'opinió, amb la seva varietat de postures però amb un respecte obligat a l'ideari de la propietat, siguin les més originals i interessants del Diari.

Tots els qui, d'una manera o altra, estem vinculats al Diari som conscients de la importància de l'eina que tenim a les mans. El Papa Joan Pau II, en l'encíclica *Rèdemptoris Missió*, descriu la importància dels mitjans de comunicació social dient que «el primer Aeròpag dels temps moderns és el món de la comunicació,

que està unificant la humanitat, transformant-la en un «llogaret global». Els mitjans de comunicació social han assolit una importància tal que per a molts són el principal instrument informatiu i formatiu, d'orientació i d'inspiració per als comportaments individuals, familiars i socials». Els mitjans de comunicació social configuren d'alguna manera la direcció de la vida social.

Donada aquesta gran força configuradora de la vida social dels mitjans de comunicació social, els hem de convertir en instruments per al bé. Haurien d'educar el públic en els veraders valors humans: veritat, justícia, llibertat, amor. Haurien de promoure la cultura del cor i de l'esperit. Malauradament no sempre s'esdevé així. Estem perdent el sentit ètic perquè els mitjans de comunicació social ofereixen diferents models de relacions interpersonals que porten a relativitzar moltes normes ètiques, segons el principi que «el que és possible, també està permès», o bé «el que la majoria fa és bo èticament, pel simple fet que ho fa la majoria».

Jo desitjaria que en el nostre «diari» s'hi fes present aquell ideal de comunicació, que fou el mateix Jesucrist, «informador perfecte» (Comunió et progressio, 11). Per a ell la comunicació no significava només l'anunci de certes idees, sinó la donació de si mateix en l'amor. Conseqüentment jo desitjaria que el «Diari» transparentés, en cada una de les seves pàgines, l'amor per la vida, per les coses positives de l'existència, el desig d'afavorir la convivència entre els homes, la voluntat d'ennobrir els costums, el gust per tot el que és generós, gran i noble, l'afany per enriquir el patrimoni cultural del nostre poble... Tot un compromís de formació integral de les persones, de responsabilitat ètica, inspirada en els grans postulats de l'humanisme cristià.

Permeteu-me acabar felicitant cordialment tots els qui han aconseguit algun dels premis. Malauradament un dels protagonistes escollits no ha pogut recollir personalment el títol; em refereixo al Sr. Gabriel Martí, batle de Ferreries, que fa unes hores ens ha deixat cridat pel Pare a la glòria. Nosaltres volíem fer-li un merescut reconeixement dels seus mèrits com a home públic, lluitador infatigable al front de l'Ajuntament de Ferreries. Déu se'ns ha anticipat per donar-li un altre premi, més important: el reconeixement etern del seu esperit de servei i del seu sacrifici en portar amb coratge la creu de la seva malaltia. Que reposi en la Pau del Senyor!

Agraeixo aquesta nombrosa presència, expressió del reconeixement que mereix la tasca del Diari «Menorca». Moltes gràcies i fins el pròxim any, si Déu vol!

COMUNICACIÓ SOBRE EL DIA DE LA PAU

Aquest és el lema de la Jornada Mundial de la Pau, que avui celebrem. El Papa Joan Pau II, amb ocasió d'aquesta Jornada, ha dirigit un missatge a tots els homes i dones de bona voluntat invitant-nos a col·laborar, amb un renovat esforç, en la promoció de la pau.

La promoció de la pau és una tasca difícil que demana fomentar una nova consciència de la dignitat humana. Diu el Papa: «Una pau vertadera no és possible si no es promou, a tots els nivells, el reconeixement de la dignitat de la persona humana, oferint a cada individu la possibilitat de viure d'acord amb aquesta dignitat».

La pau demana una intensa acció educadora perquè significa obrir el pensament i el cor per acollir els valors bàsics d'una societat pacífica: la veritat, la justícia, l'amor i la llibertat. Es tracta d'un projecte educatiu que abraça tota la vida i dura tota la vida.

Donat el paper essencial que exerceix la dona en la tasca educativa de la persona, sobretot dels infants, el Papa dirigeix el seu missatge especialment a les dones, demanant que siguin «educadores per la pau amb tot el seu ésser i en totes les seves actuacions».

Aquesta crida dirigida particularment a la dona es basa en la consideració del fet que Déu li ha confiat de manera especial l'ésser humà. En l'educació dels fills la mare juga un paper importantíssim. Ella ofereix als fills aquell sentiment de seguretat i confiança sense el qual seria difícil desenvolupar correctament la seva pròpia identitat personal i, posteriorment, establir relacions positives i fecundes amb els altres. Aquesta relació originària entre mare i fill té també un valor educatiu molt particular a nivell religiós, ja que permet orientar cap a Déu el pensament i el cor de l'infant abans de rebre una educació religiosa formal.

Amb tot, la tasca educativa no és exclusiva de la dona. «Els fills, diu el Papa, tenen necessitat de la presència i de la cura del pare i de la mare, els quals realitzen la seva missió educativa principalment a través de l'influx del seu comportament». La primera educació és de capital importància. Si les relacions amb els pares i amb els altres membres de la família estan marcades per un tracte afectuós i positiu, els infants aprenen per experiència directa els valors afavoridors de la pau: l'amor per la veritat i la justícia, el sentit d'una llibertat responsable, l'estima i el respecte de l'altre.

No sols és important la funció educativa de la dona en el si de la família. «Quan les dones, diu el Papa, tenen la possibilitat de transmetre plenament els seus dons a tota la comunitat, canvia positivament la forma mateixa de comprendre's o organitzar-se la societat, arribant a reflectir millor la unitat substancial de la família humana». Per tant és un progrés important la creixent presència de la dona en la vida social, econòmica i política, treballant per la promoció de totes les persones.

Que l'any nou neixi amb presagis de pau per a tot el món. Senyor, que siguem instruments de pau!

**Francesc Xavier
Bisbe de Menorca**

COMUNICACIÓ SOBRE L'OCTAVARI D'ORACIONS PER LA UNIÓ DE LES ESGLÉSIES

Ens trobem de ple en la celebració de l'Octavari d'Oracions per la Unió de les Esglésies.

L'origen d'aquest Octavari revela la importància que cadascun de nosaltres té en el pla de Déu, de l'eficàcia d'una iniciativa personal, i és també l'exemple dels mitjans que Déu utilitza i seguirà utilitzant per unificar la seva Església.

A finals del segle XIX, les grans Esglésies establertes vivien amb el convenciment més absolut dels seus drets i dels crímens que feien els seus «adversaris». Les relacions entre les Esglésies es limitaven a polèmiques entre els seus teòlegs, que cada cop més es tancaven en les seves posicions, fent caricatura de la part contrària.

I vet aquí que un senzill pastor protestant, Luis Watson, es va donar compte de l'escàndol d'aquesta actitud i d'aquesta separació. Hi ha una oració que el Senyor no ha escoltat encara: «Pare! Que ells siguin u com nosaltres som u, a fi que el món cregui...!».

Nosaltres mateixos, els seguidors de Jesús, posem resistència a aquesta oració; no volem que es realitzi el disseny d'unitat del Senyor i una oració del Crist resta infecunda per culpa nostra, fent-nos responsables de la incredulitat del món.

Perquè existeix un mitjà per convertir el món, un mitjà segur i eficaç, garantit pel mateix Crist: que ens unim, «que siguin una sola cosa, perquè el món cregui».

I hi ha també un mitjà per escandalitzar el món i confirmar-lo en la seva incredulitat: mantenir i augmentar les nostres divisions.

Els homes d'avui són realistes: judiquen segons el que veuen. Ens senten predicar l'amor, però veuen que no ens estimem. Per això fan bé en dir-nos: «Metge, cura't a tu mateix».

La convicció personal de Watson s'ha anat propagant, al llarg d'aquests noranta anys, per totes les Esglésies cristianes. I ha assolit unir avui, en una pregària comú, a tots els cristians, com una imatge i profecia de la unió total. Ha assolit modificar completament les relacions que avui tenen les Esglésies, que es saluden, es visiten, parlen entre si i arriben a certs acords doctrinals, parcials però importants.

Qui de nosaltres es sentirà ara impotent per a treballar en l'obra de Déu? Perquè cadascun de nosaltres és causa directa d'unió de divisió en l'Església. I no solament per les oracions, encara que són importants. No resar per la unió de les Esglésies es una prova increïble d'indiferència i d'egoisme.

Però l'oració no és suficient. Péguy deia: «Resar per aconseguir la victòria és negar-se a combatre». I Sant Tomàs Moro li demanava al Senyor que li donés força per treballar en la realització d'aquelles causes per la solució de les quals estava pregant.

Hem de treballar des del nostre lloc, sobretot a través d'una obra personal i col·lectiva de conversió, tal com ho subratlla el Concili Vaticà II. Hem de procurar

que la recerca de la unitat entre els qui creuen en Crist no sigui una evasió davant la urgència de mantenir-la en el si de la comunitat cristiana a la qual pertanyem.

**Francesc Xavier
Bisbe de Menorca**

COMUNICACIÓ SOBRE LA CAMPANYA CONTRA LA FAM

I

Novament Mans Unides crida a la nostra porta i ens invita a la generositat amb els més necessitats. El pròxim divendres, dia 10 de febrer, és el «Dia del Dijuni Voluntari» i el pròxim diumenge, dia 12, tindrà lloc la Jornada nacional, amb la corresponent col·lecta en totes les Celebracions Eucarístiques.

Aquest any, Mans Unides ens invita, en el lema de la campanya, a prendre consciència dels lligams de solidaritat que existeixen entre tots els habitants del món. Tots vivim embarcats en l'únic món, el planeta Terra. Cal que tots ho visquem com una aventura comuna. La vida en el món no podem fragmentar-la, com si només ens importés la vida de l'hemisferi occidental. La nostra visió ha de ser molt ampla, planetària. Som ciutadans del món i res del que s'esdevé en el món ha de ser alié a la nostra sensibilitat i a la nostra capacitat de solidaritat. De vegades ens tanquem dins els límits massa reduïts i egoistes mentre que la mateixa fe cristiana ens invita a la universalitat.

«Un sol món, un projecte comú». Construir un sol món, superades les barreres entre el Nord i el Sud, nivellades les desigualtats entre el Primer i el Tercer Món, és un projecte en el què tots ens hi hauríem d'il·lusionar. I més, els qui hem rebut el do de la fe en Jesucrist. Aquesta ens fa acceptar una fraternitat universal, nascuda de la comú filiació rebuda del Pare Déu. En Crist tots hem esdevingut fills en el Fill i germans en el Germà. Per tant, la fam del món és la fam dels meus germans. El seu problema ens afecta de prop i ens compromet. Cal que visquem això que sabem. Que la caritat amb els més necessitats del món sigui no un ideal a llarg plaç sinó un compromís en la vida de cada dia.

El Tercer Món ens interpel·la i ho fa justament. Perquè nosaltres malgastem els recursos humans als quals tenen drets. L'austeritat amb què viuen els més pobres els dona una capacitat de comunió sorprenent. Ho he viscut a Ghana. L'hospitalitat es traduïa en uns dons, potser molt senzills per la nostra mentalitat, però essencials per les seves necessitats. Veure un vellet donant la benvinguda al Bisbe i oferint-li uns «nyams» (una mena de patates) i una gallina, era emotiu i alligador. La vinculació d'aquest vellet amb mi i amb els meus acompanyants era de real comunió. No era una relació de possessió, de possible aprofitament, aquell estil de posseir que es manifesta en el consum il·limitat. Ens cal un canvi de mentalitat, una

conversió de cor i d'actuació en les nostres relacions possessives. Ens cal mirar els altres des de la gratuïtat i amb gratuïtat. El pobre és més sensible a la gratuïtat. Les seves mans s'obren fàcilment en un compartir solidari. I els pobres no donen perquè els sobri sinó perquè no estan apegats a res. Tota la vida els sembla un do, una gràcia. Com si no els costés res. Ells fan realitat les paraules de Jesús: «Gratuïtament ho heu rebut, doneu gratuïtament» (Mt 10,8).

Siguem molt generosos en la resposta a la crida dels nostres germans necessitats, crida que ens arriba per mitjà de Mans Unides.

**Francesc Xavier
Bisbe de Menorca**

II

Mans Unides ens invita a mirar el nostre món, sobretot el més necessitat que, per desgràcia, és el majoritari, amb ulls de compassió. Amb aquells ulls amb què Jesús contemplava, commogut, el sofriment dels seus germans. Quantes vegades no s'inclinà damunt dels necessitats i dels sofrents per alleujar-los! Tots hem de col·laborar per tal que sigui suficientment abundant la taula de la humanitat. El germà que passa fam ha de ser un estímul per superar el nostre egoisme. Novament és Jesucrist qui ens ho recorda: «Vaig tenir fam i donàreu de menjar... En la mesura en què ho va fer a uns d'aquests germans meus tan petits, a mi m'ho féreu» (Mt 25,34 i 40). Ens fem rics no amb els béns que acaparem sinó amb el què compartim.

De vegades la nostra voluntat de cooperació amb els països de Tercer Món troba com una excusa en el dubte de si les ajudes arriben realment als més necessitats o si són utilitzades per aquells objectius per als quals foren donades i quin tipus d'ajuda es necessita realment.

Una de les joioses constatacions viscudes a Binde és veure com funciona la clínica un dia qualsevol. Les consultes ateses solen ser entre setanta i vuitanta. Aquelles instal·lacions, fruit en gran part de la generositat solidària dels menorquins, són un vehicle real per donar salut. L'ajuda ha arribat i s'ha materialitzat en uns edificis, en una parets seques, en uns equipaments, en unes medicines, en uns aliments, en una roba... A Binde i en altres llocs regentats per missioners l'ajuda és ben administrada i arriba realment als pobres. Aquesta és la garantia que ens ofereixen les missions i Mans Unides. S'hi pot confiar perquè tenen una llarga història d'eficàcia i d'honestedat.

Una altra constatació: qualsevol cosa, fins i tot, la que a nosaltres ens semblaria insignificant, té un valor preciós. Tot té una utilitat. Les bosses de plàstic, que moltes vegades no sabem com fer-les desaparèixer o les llancem directament a les deixalles, serveixen als al·lots per portar els llibres d'escola. Els veus portant damunt

del cap el farcell de llibres col·locats en una bossa de plàstic. La necessitat ha fet treballar la imaginació per trobar les motxilles adequades per als llibres.

Aquesta senzilla data pot estimular la nostra imaginació alhora de pensar en el què podem donar: tot esdevé necessari. Des de roba fins aliments; des de material escolar fins a medicines; des de instruments elèctrics fins a estris del camp... Però cal canalitzar la nostra generositat. Organitzada serà més eficaç. Mans Unides se'ns ofereix com un camí realment efectiu per canalitzar la nostra ajuda en favor del Tercer Món. Cal atendre's a les seves consignes i indicacions. De vegades resulta més efectiu enviar els diners que no pas el paquet de roba.

**Francesc Xavier
Bisbe de Menorca**

CARTA ALS FIDELS DE L'ARXIPRESTAT DE MAÓ

Ciutadella de Menorca, 4 de gener de 1995

Als fidels de les Parròquies i Comunitats Cristianes de l'Arxiprestat de Maó.

Un any més l'Arxiprestat es prepara per a celebrar la seva Assemblea. Aquesta tindrà un acte inicial, amb una ponència il·luminadora, el dissabte, dia 14 de gener. Després, més endavant, seguirà un treball de reflexió i posada en comú.

El tema escollit per l'Assemblea del present any és important i connecta amb l'objectiu diocesà proposat pel Consell Pastoral Diocesà: la formació. Cal ser conscients de la importància d'aquesta dimensió de la nostra vida cristiana. I, en concret, ens cal tenir molt en compte quin tipus de formació ens cal avui per donar també avui raó de la nostra esperança (Cfr. 1 Pe 3,15). Ens cal fer un esforç continuat per cercar que la nostra fe sigui adulta i responsable.

En la tasca evangelitzadora no ens hem de fiar de l'espontaneïtat i de la improvisació. Perquè l'evangelització sigui seriosa i no sigui una tasca d'uns franc-tiradors, cal que tota l'Església assumeixi el ministeri evangelitzador i, per això, és molt necessària la formació de les persones. Una formació seriosa i profunda, no confusa i ocasional. Cal que tot cristià cerqui per a la seva vida un cert estil de formació permanent.

Amb el desig que aquest acte de comunió eclesial, que és l'Assemblea de l'Arxiprestat de Maó, esdevingui força profitós per a totes les Parròquies i Comunitats Cristianes, ajudant el creixement del sentit comunitari i trobant camins que assegurin una formació continuada per a tots els cristians, us saludo tot convidant-vos a participar en els actes de l'Assemblea.

Ben cordialment us beneixo en Crist,

**Francesc Xavier
Bisbe de Menorca**

CARTA ALS PREVERES SOBRE LA FESTA DE SANT ANTONI

Ciutadella de Menorca, 7 de gener de 1995

Als preveres de la Diòcesi

Estimats germans: El passat dia 4 ja vam poder desitjar-nos un «bon any»! Va ser una jornada fraternal, on vam poder compartir vivències i idees sobre la dimensió missionera de la nostra Església.

Avui em dirigeixo a vosaltres per convidar-vos a la celebració de la Festa de Sant Antoni. Aquest any dediquem aquesta jornada diocesana a l'obertura oficial de les celebracions del II Centenari de la Restauració de la Diòcesi. Hi estan convidats els Bisbes de Mallorca i Eivissa, amb els seus Vicaris Generals.

A les 11 del matí, a la Catedral, tindrà lloc la Celebració de l'Eucaristia, seguida de la tradicional Processó dels Tres Tocs. Després, i en una dependència de la Catedral, hi haurà una senzilla recepció amb els Bisbes de les Illes.

Us prego de fer arribar aquesta invitació a unir-se a les celebracions de la Catedral a tots els fidels de les vostres Parròquies. Gràcies anticipades per la vostra col.laboració.

En comunió d'afecte i pregària, us saluda,

Francesc Xavier Ciuraneta

VICARIA GENERAL

CARTA ALS RECTORS DE LES PARRÒQUIES DE MAÓ

30 de gener de 1995

II Reunió dels Rectors de les parròquies de Maó

Benvolgut en el Senyor:

Em plau convocar-te, en nom del Sr. Bisbe, a la reunió de Rectors de les parròquies de Maó que tindrà lloc el proper dimecres, dia 1 de febrer, a la Casa Sacerdotal i a les 4.30 del capvespre. L'objectiu no és altre que seguir el camí iniciat l'any passat d'intercanvi i coordinació pastoral del treball que es fa dins una mateixa ciutat, a fi d'unificar criteris, actuar més conjuntament i assegurar l'ajuda mútua.

A més de totes les aportacions i suggeriments que hi pugui haver, s'ha preparat el següent ordre del dia que orienti els temes a tractar a la reunió:

1. Assemblea arxiprestal. Com ens hi implicam.
2. Confraries. Suggeriments del Consell del Presbiteri en la sessió que va tenir lloc el desembre i que va estudiar aquesta qüestió. Passos que ens proposam donar i com dur-ho a terme.

3. Presència del Sr. Bisbe a Maó. Partint del temps que hi dedica cada setmana el dimecres.

4. Informació de la reunió que va fer la Junta econòmica de l'arxiprestat de Maó el passat dimecres, dia 25 de gener.

5. Proposta sobre la periodicitat de les reunions dels Rectors. Sugeriments i acord.

Una abraçada,

Sebastià Taltavull Anglada,
vicari general

CARTA ALS PREVERES DE LA DIÒCESI

Ciutadella de Menorca, 3 de febrer de 1995

Benvolgut en el Senyor:

Com ja es va anunciar a la trobada que vam tenir al Seminari en ocasió de Sant Ildefons, em plau comunicar-te com ha quedat definitivament el calendari de trobades d'aquest segon trimestre.

*** divendres, dia 10 de febrer, al Toro, a les 10.30 matí a les 5 del capvespre. Presentació del document de la Conferència Episcopal Espanyola «L'Església i els pobres», a càrrec de Mons. Ramón Echarren, Bisbe de Canàries i President episcopal de Càritas.**

*** divendres i dissabte, dies 24 i 25 de febrer, al Toro (juntament amb les religioses i religiosos). Trobada informativa sobre el darrer Sínode sobre la Vida Religiosa, a càrrec de Mª Luz Galván, Secretaria Nacional de CONFER.**

*** dimecres de cendra, dia 1 de març, al Toro, de les 10.30 matí fins després de dinar Recés de Quaresma. Dirigirà la reflexió Mn. Miquel Casanovas, prevere de la diòcesi.**

*** dimecres, dijous i divendres, 22-23-24 de març, al Toro. Jornades de formació permanent sobre «La teologia de l'Església local» a càrrec de Mn. Josep Mª Rovira Belloso, professor de la Facultat de Teologia de Catalunya (s'enviarà el programa i horari detallat).**

*** dimecres sant, dia 12 d'abril, a la Catedral, a Ciutadella. Recés de Setmana Santa. A les 6 del capvespre, Pregària. A les 8 del vespre, Celebració de la Missa Crismal.**

*** divendres de Pasqua, 21 d'abril, a Son Puixet (Alaior, Camí de Sant Llorenç de Binixems) trobada festiva-dinar de germanor.**

Cal tenir en compte el sentit i la importància de tots aquests moments de trobada que són una ocasió més que oportuna per a la formació i per a compartir tant l'amistat com la vida pastoral. Volem subratllar prioritàriament les **Jornades de**

formació permanent dels dies 22-24 de març. No sols nosaltres tenim el dret a estar uns dies junts de convivència, de pregària i d'estudi deixant el ritme quotidià, sinó que també el té tot el Poble de Déu a qui servim, ja que del nostre esforç conjuntat n'ha de sortir un nou ardor evangelitzador.

Per açò, **es suggereix que el servei pastoral habitual quedi aquests dies reduït al mínim**, fins i tot anunciant-ho amb antelació a la gent, a fi d'afavorir al màxim l'estar junts al Toro. Començarem el dimecres 22 amb el dinar i acabarà el 24, també amb el dinar. Aquesta **reflexió teològica sobre l'Església local** queda emmarcada dins la celebració del II centenari de la restauració de la Seu menorquina i l'objectiu diocesà per al present curs.

Convé que cadascú confirmi l'assistència als actes que tindran lloc al Toro, telefonant a les religioses franciscanes, nº 375060.

Una abraçada,

Sebastià Taltavull Anglada
vicari general

HOMILIA DE LA JORNADA MUNDIAL DE LA PAU 1995

I. Hi ha testimonis que ens interpel·len i ens animen

«*La pau no és només el silenci de les armes, sinó un compromís permanent de respecte als Drets Humans*». Són les paraules d'un home d'Església proposat per Premi Nobel de la Pau, compromès amb la seriosa responsabilitat de fer d'intermediari en el llarg procés de la lluita per la pau. **El bisbe de San Cristóbal de las Casas, Samuel Ruiz**, estima la vinya que el Senyor li ha confiat, no vol que produeixi fruits amargs o que es vegi relegada a l'explotació o a la vergonya de ser un poble que l'han fet renunciar a la seva identitat per servir noves esclavituds.

Perquè sap que l'Evangelí i el seu deure de pastor li obliga, atacat i difamat, amb intents fins i tot d'expulsió de la pròpia diòcesi, el bisbe Samuel Ruiz ara és acceptat per les parts en conflicte perquè faci de mediador de la pau. I ho està aconseguint. Com a carismàtic defensor dels drets dels més pobres, dels indígenes de Chiapas, avui se li demana que mantengui equilibrada la balança del diàleg i l'esperança de la pau.

II. La seva força és Jesús

La nostra fe en Jesús de Natzaret, nom que significa «*Déu és salut*», «*Déu és salvació*», ens fa obrir els ulls a una realitat ampla, diversa i complexa. Com Jesús, «*nascut d'una dona*» (Gal 4,4) s'encarna en una *família*, en un *poble*, en un *país* i en un *temps* concret de la història, *el nostre pas, el dels seus seguidors, també demana aquesta mateixa encarnació*. Si Jesús ens interpel·la, si ens interpel·la la

pobresa i la senzillesa amb la qual es fa present entre homes i dones concrets..., *som nosaltres*, els qui avui l'encarnam com a comunitat visible enmig del món, els qui també hem de fer vida el seu missatge de pau, com ho va començar a ser en aquella primera nit de Nadal a un racó de món, a un país dominat i oblidat. Portadors d'una vocació, la de fills de Déu per pur do, per pura gràcia, que ens fa clamar confiadament «*Abbà*», «*Pare!*».

III. Cristians enmig de situacions de violència

A partir d'aquest foc encès en el cor dels creients, és ben curiós fer una **anàlisi de la qualitat de presència dels cristians en situacions de conflicte**. Supòs que per a molts ha estat enguany objecte de pregària el testimoni d'innombrables cristians de molt països que, quan ha aparegut la guerra o ha esclatat la violència, n'han estat les primeres víctimes o no han defallit en cap moment en el seu esforç per esser testimonis del perdó entre les persones i de la reconciliació entre ètnies, pobles, nacions, partits i grups enfrontats. Testimonis que ens han arribat molt endins i que ens evangelitzen quant més notícies ens arriben.

D'aquesta anàlisi n'he volgut extreure unes conseqüències que em sembla que vénen a reforçar el nostre seguiment de Jesús, ens criden a sortir del nostre ensofiment general, ens han entrat dins la dinàmica de la recerca i recuperació d'antics i nous valors i ens projecten vers una acció humanitària, social i espiritual alhora, que són una regeneració en tots els ordes.

Em vull fixar en dos aspectes:

1) Conflictes dins el món dels rics, el nostre primer món

Allà on els conflictes tenen una forta intencionalitat productiva, allà on hi ha interessos entre les grans potències econòmiques i es giren quantitats monstruoses de capital..., allà on la lluita no és per a una pau estable, fonamentada en el dret i la justícia... no s'ha vist una presència qualificada de cristians. Les grans potències, la nostra vella Europa -en concret- tan *orgullosa d'ella mateixa, però tan buida de valors fonamentals, no compten avui amb un gruix testimonial cristià que sigui crític amb la situació de l'estat del Benestar i presenti una alternativa*. Més bé domina una postura «defensiva», de «conservació» de formes i costums que no de presència incisiva en el sentit més evangèlic de la paraula.

Mirem, per exemple, entre nosaltres, com ho és d'apagada la veu dels cristians. Mirau que feble és la nostra presència. No ens està afavorint gens viure bé i tenir de tot, fomentar un sistema que posa la *producció material* per damunt de la **relació humana**, l'**individualisme** i el **relativisme ètic** per damunt dels **valors comunitaris**.

Mirem, per exemple, com es perd el gust per trobar-se, per reunir-se, per pregar junts, per celebrar junts -no en moments puntuals com aquest- sinó en el fer de cada dia. Mirem com els costums que imposa la nostra societat de consum ens tenen completament xuclats i buiden el contingut, la presència i l'entusiasme cristià que han de tenir les nostres celebracions i compromisos. Mirem com condicio-

nen de cada dia més els nostres horaris i releguen a segon terme celebracions ben pròpies de la comunitat cristiana.

Tenim el perill que la *tecnocràcia* també invadesqui els nostres àmbits i substituesqui valors fonamentals com la **comunicació humana, la capacitat d'escoltar, el dedicar temps a les persones, l'esperit sanament crític, els espais i els temps de pregària, la gratuïtat, la senzillesa, l'alegria, el goig d'una relació cordial i pacífica, etc.**, per una *pura i freda organització que només està pendent del rellotge, que té més en compte l'agenda que les persones, l'organització programada que el ritme humà de la vida, l'exigència irracional d'una meta que no l'avanç pedagògic del camí que hi arriba...* Tancat cadascú dins el seu esquema, les nostres organitzacions humanes i també religioses, la nostra feina secular i també la mateixa vida pastoral, no sempre són vehicle de pau ni mitjà de bon enteniment.

El perill hi és i el resultat es pateix amb freqüència quan s'acusa un cert cansament, quan els problemes que ens ofeguen són més el resultat d'actituds intimistes i sectàries que no d'haver-se encarnat amb l'Evangelí com a programa de vida i d'actuació transformadora. Hauríem de prescindir de certs plantejaments de vida que només cerquen el propi bé o el del propi grup i tenir la suficient humilitat per a deixar-nos enriquir pels carismes dels altres. Aquest és el sentit d'Església que viuen els primers cristians i que ens el proposen com a mitjà i com a testimoni per anunciar a Crist. Amb creativitat i esperit de comunió podem reinventar com rejuvenir les nostres esglésies, com ser un reclam per als joves, com ser una veu que interrogui, com ser agents d'una nova forma de viure en cristià...

2) *Conflictes dins el món dels pobres*

D'altra banda, també **enguany hem presenciat amb admiració com el testimoni viu de molts cristians ha donat la volta al món, de notícia en notícia, de diari en diari, no per ànsies de publicitat ni de vanaglòria, sinó perquè han estat un contrapunt profètic en situacions que clamen al cel.** Durant dies i més dies, els mitjans de comunicació ens ho han manifestat amb insistència. En aquestes situacions, el treball callat i eficaç de llarg temps al costat dels més necessitats ha demostrat que **la força de l'amor és infinitament més gran que la de l'odi i la violència.**

Només a títol indicatiu perquè són innombrables, els testimonis de tants cristians i cristianes dels *països de l'Est*, especialment a *Bosnia-Herzegovina...*, la fortalesa i constància dels cristians junt amb els missioners i missioneres de *Rwanda*, a *Burundi*, al *Zaire*, al *Sudàn*, a *Ghana*, al *Perú*, a *Bolívia*, a *Costa d'Ivori*, a la *República Dominicana* i a les *barriades pobres de grans ciutats*; el testimoni indefectible de tants i tants màrtirs de totes edats, cristians joves i grans, catequistes, mestres, religiosos, obrers, preveres i bisbes..., víctimes molts d'ells també de germans de religió, com ho hem vist darrerament en països com *Alger*.

En aquests llocs no hi ha temps per a la discussió teòrica de programes i organigrames pastorals. A vegades, entre nosaltres, quan aquesta discussió s'eternitza es converteix en un luxe que no ens podem permetre perquè fa invertir un temps inne-

cessari que hauria d'aprofitar-se cristianament més. L'acció és tan urgent, el gest d'humanitat, de caritat, etc., està tan a l'abast i és de primera necessitat, que les persones són -diríem- quasi instintivament solidàries i donadors d'una pau social i espiritual que els brota del propi interior, ple de Déu.

Ho hem dit ja molt aquests dies amb motiu del viatge a l'Àfrica: els missioners, els nostres 14 missioners escampats quasi bé en els cinc continents, són com a petites llavors que sembren vida i amor per allà on són i entre les persones a qui estan entregant la pròpia vida a causa del Regne. Hauríem de tenir molt clar, com ells ens ho han dit, que són part de nosaltres mateixos i que tenen dret a que també nosaltres siguem una Església en vanguardia, missionera i evangelitzadora, lo qual vol dir oberta, atrevida, valenta, amb un missatge clar, encarnat en la cultura d'avui, entenedor per la nostra gent d'aquí, que té necessitat de redescobrir l'entusiasme per Jesús, pel seu Evangeli i el goig de ser una comunitat viva entorn d'ell.

La lectura de molts reportatges i cròniques d'aquests països en conflicte i la mateixa estança a Ghana, ens han fet veure les immenses possibilitats que tenim aquí per construir una societat en pau i que no podem malgastar o desaproveitar, que podem ser humils protagonistes d'històries positives -i ho vull recalcar «positives»- que són les que des del silenci i l'abnegació van modelant un nou tipus de persona i introduint unes estructures més humanes al seu servei.

Són molts els qui hi treballen: laics i laiques, capellans, religiosos i religioses: persones que ja hi duen molts anys i altres molts joves que fan del testimoni la seva vocació d'entrega incondicional, sense agressivitat i sense exigir als altres allò que no s'exigeixen a ells mateixos, naixent, poc a poc, entre la gent, com Jesús, desapercebut enmig d'un poble que per principi no li va obrir les portes. No viuen de la competitivitat, ni de l'enyorança, ni de la queixa o del descontent sistemàtic, sinó que **contagien una alegria que fa envejar i que és el resultat de donar-se per amor i sense mesura**. L'esgotament que tenen genera una fecunditat com la del gra de blat que en la mesura que es podreix va comunicant vida nova.

IV. Actuació confiats en l'acompanyament de Maria, mare de Jesús i mare nostra

En qualsevol circumstància, en qualsevol lloc, avui els cristians sentim la forta crida de l'Esperit a ser sembradors de pau. Ens demana a tots jornada complerta, hores extraordinàries, a vegades ser uns tot-terreny, però no ens abandona mai, ens acompanya sempre. Novament es fan pregària aquelles paraules que cantàvem al començament dirigides a Maria i que com a dona i mare prenen un especial relleu en el missatge de la pau d'enguany, que es refereix a la dona com a educadora de la pau. Deixem-nos guiar per ella i dir-li novament:

*Com tu, Mare, volem viure amb confiança
la resposta de la crida del Senyor.
Li oferim tot el que som amb alegria;*

que ell ens faci instruments del seu amor.

L'Esperit ens donarà la fortalesa

si li obrim de bat a bat el nostre cor.

Que es compleixi en tots nosaltres la Paraula.

Som servents, som testimonis en el món.

Quan esteim a punt de començar un nou any. Quan a la nostra diòcesi agraïm a Déu els 200 anys de la seva restauració. Quan miram amb esperança el camí que tenim davant i ens sentim encoratjats per tants testimonis, constructors de la p. Quan tenim el goig de compartir la pregària i l'Eucaristia una comunitat que té immenses possibilitats humanes i espirituals per a ser portadors -joves i majors junts- d'uns nous valors al nostre petit món d'aquí i allà on l'Esperit ens enviï... és ben cert que ens podem felicitar i desitjar-nos un any nou ple de felicitat i de pau, inaugurat avui vespre amb el signe que més ens identifica, que és l'Eucaristia de Jesús compartida enmig de la nostra ciutat, manifestant així junts la nostra unitat de comunitats per la nostra estreta comunió amb Crist. Que sigui per a tots font de festa, de gràcia, d'alegria i de pau.

PRESENTACIÓ DE LA JORNADA MUNDIAL CONTRA LA FAM

El Carme, Maó, 10 de febrer de 1995

Catedral, Ciutadella, 11 de febrer de 1995

El signe sacramental de l'Eucaristia ens compromet

Amb molta raó s'ha anomenat a la taula de l'Eucaristia «la taula dels pobres». És la taula de la igualtat, del goig, de la festa, de la comunió, de la reconciliació, de l'amistat, del perdó... Quan Jesús institueix l'Eucaristia en aquell primer dijous sant de la història ens deixa ben encomanat «*fer el seu memorial*»: partir el pa i repartir-lo, brindar amb el vi i compartir-lo. Signes de generositat, de solidaritat, d'autèntica caritat, d'entrega fins a donar la vida, com ho ha fet Jesús.

Avui, ara, anam a renovar aquest signe que ens compromet i que ens fa duu fins a les darreres conseqüències tots els gestos que volen ser una declaració de la nostra voluntat ferma de lluitar contra el mal social de la fam, especialment contra les causes que l'originen, entre les quals ens hi veim responsablement implicats.

Moltes vegades pens fins quin punt som dignes de celebrar el memorial de Jesús enmig d'una societat a la qual li sobren recursos, que malgasta, que despilfarra, que fa ostentació dels béns materials i les posicions socials que creen, que fins i tot en determinades circumstàncies les mateixes esglésies i el mateix culte no són expressió de la senzillesa i l'austeritat evangèliques que Jesús ha inculcat en els seus dei-

xebles i ha deixat amb evidència que són signes del Regne.

Per açò, deu ésser necessari estar en una actitud de constant revisió i constant conversió perquè som els primers, els cristians, els qui hem de transparentar i fer present l'amor de Déu.

- Com ser signes d'aquest Déu de Jesús que és Pare i que és Pare de tots, sense diferències ni distincions?

- Com fer que la pregària del Parenostre sigui sincera dient Pare «nostre» i demanant per a tots el pa necessari de cada dia?

- Com passar de la pregària, que té en compte a tothom, al compromís d'estar al costat dels més necessitats?

- Com viure amb sinceritat aquesta trobada cristiana fins a fer que tota la vida es faci benaurança?

La solidaritat de les «mans unides»

La vida entre nosaltres s'ha transformat en un gran mercat. El consum irracional que impregna totes les relacions socials ja no celebra la solidaritat de les *mans unides*, sinó que fa de l'home d'avui un espai indefinit, manipulable i insatisfet, obert sempre a noves necessitats que el fan passar de subjecte que consumeix a objecte consumit. En el llenguatge de l'evangelista sant Lluc ho escoltaríem així: «*Ai de vosaltres els rics, els qui inventau necessitats, perquè arribareu a ser-ne les primeres víctimes de tot allò que amb la vostra ambició heu creat*».

És la gran distància de principis i de realitat que es detecta des de nosaltres quan constatarem la precarietat amb que viuen dos terços de la humanitat. Ens hi sentim implicats, certament, perquè no som insensibles a aquesta problema. No hauríem fet res d'allò que feim ni se conjuntarien tants esforços per a donar sortida de solució a tots els projectes que la Campanya contra la Fam posa al nostre davant.

Però és una part molt mínima si la comparem amb l'abundància que ompl aquesta societat que deim que està en crisi, que no hi ha feina, que ens superen els impostos, que no se suporten els IVA, etc. Però, encara és més greu -i aquesta és una de les reflexions que més ens vam fer en el recent viatge a Ghana, una de les regions més pobres de l'Àfrica- que no valorem el que tenim i que ho malversem en detriment dels qui no tenen res. Avui mateix ho deien les notícies de la ràdio: «si tot el món dugués el ritme que duim aquí, en el nostre primer món, en 30 anys acabariem els recursos de la terra». L'objectiu, per tant, no és que tothom arribi a aquest ritme desenfrenat de consumisme, sinó en organitzar la nostra economia des d'uns altres esquemes, els d'una nova ètica personal i social. No es tracta de quantitats i recursos, es tracta més bé d'un canvi de plantejament ètic i d'actituds.

«Un sol món, un projecte comú»

Aquest és el toc avui a la nostra consciència. Des de la convocatòria que ens feia l'any passat Mans Unides fins avui, han succeït moltes coses. Han passat davant nosaltres moltes imatges que han donat la volta al món i que ens han presentat amb

insistència el drama de la fam, de l'exili, de la guerra, de les epidèmies, rostres i més rostres esquelètics que ens miren fixos però sense rancor, que fins i tot agraïxen allò que no donam, que ploren la injustícia directa dels seus germans i la insensibilitat creixent d'un primer món que no vol canviar les seves estructures econòmiques perquè suposaria haver de renunciar a uns mínims. Açò és impensable per a molts.

De quina crisi deim que esteim sortint quan per culpa d'una mínima part de la humanitat que viu injustament bé cada dia moren de fam 100.000 persones i es preveu que en aquests anys la pobresa a nivell mundial augmentarà en un 17%?

Mans Unides ens diu que no ens atreviguem a dir que aquest problema no ens afecta. Per açò ha posat el lema: «*Un sol món, un projecte comú*». Jesús proclama exclosos del Regne als qui tanquen el seu cor als qui passen fam» (Mt 25).

Organitzar la nostra vida d'una manera més senzilla

Durant aquest any han sortit quantitats de diners i ajudes cap el Tercer Món que han solucionat necessitats concretes. El detall més insignificant té allà una importància incalculable i el gest més petit és valorat com mai. Aquí ens hem acostumat a la producció i al consum; ells, en canvi, valoren la relació humana i el sentit de gratuïtat. I són més feliços. En ells hi veus realitzades les benaventurances de Jesús, tot i que pateixen en carn pròpia la injustícia. La nostra civilització s'ha acostumat a valorar només les coses, mentre se'ns demana un canvi de mentalitat que s'obri a la valoració de les persones.

I per aquí podem començar. El bé més gran que podem fer, sense deixar de banda una constant comunicació de béns -com ho feia la primera comunitat eucarística-, és organitzar d'una altra manera la nostra vida des d'uns esquemes més senzills, més humans, més altruistes, més solidaris. Aquest és l'esforç que demanam als polítics i a totes les institucions. Un esforç que comença per la vida de cadascú, però que ha d'incidir en els nostres plantejaments educatius dins la família, dins l'escola, dins els moviments i associacions, dins la catequesi... El valor del temps, de la pregària, del silenci, dels gestos comunitaris, del voluntariat, de les campanyes que acursen distàncies entre les persones i els pobles. No podem comunicar els nostres esquemes de civilització als països més pobres si no és des d'un altre plantejament de vida, el que l'Evangeli ens ofereix cada setmana i el que l'aliment de l'Eucaristia vol enfortir més i més.

Avui, el dejuni voluntari -signe solidari i també auster a nivell personal-,

Avui, una declaració conjunta contra la Fam en el món -

Avui, encendre una llum enmig de tanta fosca -

Avui, despendre'ns d'una part important o reduïda de la nostra hisenda -

Avui, partir el pa de l'Eucaristia i pregar junts...

No ha de ser perquè els més pobres tinguin que recollir les miques que cauen de la nostra taula. Ha de ser una vegada més una exigència de canvi personal i de compromís social, però en comunió, fiats de Jesús, empesos per la força del seu

Esperit que és el qui ens fa dir «Abbà» «Pare», el fonament d'una família sense diferències on tots els fills seuen a la mateixa taula, tenen els mateixos drets i els hi és reconeguda la mateixa dignitat.

SECRETARIA GENERAL

NOMENAMENTS

Amb data 12 de gener de 1995 el Sr. Bisbe ha firmat el següent nomenament: Mn. Gerardo Hellín Villalonga, Consiliari de l'Adoració Nocturna Femenina.

CONFIRMACIONS

El Sr. Bisbe ha administrat el Sagrament de la Confirmació en els llocs i als joves següents: Dia 28 de gener de 1995, en el Santuari de Maria Auxiliadora, de Ciutadella, 83 joves. Dia 29 de gener de 1995, en la Catedral, 31 joves de la Parròquia de Sant Rafael, de Ciutadella.

CALENDARI DE LES FESTES LABORALS DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA DE BALEARS 1995

6 de gener	Epifania del Senyor
13 d'abril	Dijous Sant
14 d'abril	Divendres Sant
1 de maig	Festa del Treball
25 de juliol	Sant Jaume
15 d'agost	L'Assumpció
12 d'octubre	Festa Nacional d'Espanya
1 de novembre	Tots Sants
6 de desembre	Dia de la Constitució
8 de desembre	La Immaculada
25 de desembre	Nadal
26 de desembre	Segon Dia de Nadal.

DIES DE DIJUNI I ABSTINÈNCIA

Durant l'any 1995 han d'observar-se:

a) dijuni i abstinència: El dia 1 de març (Dimecres de Cendra) i el 14 d'abril (Divendres Sant).

b) només abstinència: Tots els divendres de Quaresma.

Els altres divendres de l'any i els dies de Quaresma, excepte les Solemnitats, són dies penitencials en la forma que s'indica en el Decret de la Conferència Episcopal Espanyola, de 21 de novembre de 1986.

SOLEMNITAT DE SANT JOSEP I DIA DEL SEMINARI

El 19 de març, Festa de Sant Josep, coincideix amb un Diumenge de Quaresma. Per això la solemnitat del Sant ha de ser traslladada al dilluns dia 20, que no és festa laboral en el Calendari de la Comunitat Balear. Per açò el Sr. Bisbe ha tingut a bé donar les següents disposicions:

1. Es dispensa aquest any, en la Diòcesi de Menorca, el precepte d'oïr Missa.
2. Donada la importància de la Solemnitat es recomana vivament als fidels cristians de la Diòcesi, ateses les seves obligacions laborals, la participació en la Missa.
3. Els Rectors de les Parròquies i de les Esglésies disposaran l'horari de les celebracions que estimin més adient per a facilitar la participació dels fidels.
4. La col·lecta del Seminari es celebrarà el diumenge, dia 19, en què tindrà lloc el «Dia del Seminari».

ORGANISMES DIOCESANS

CONSELL PASTORAL DIOCESÀ

REUNIÓ DE LA PERMANENT

13 de febrer de 1995

Benvolgut en el Senyor:

Em plau convocar-te, en nom del Sr. Bisbe, a la reunió de la Comissió Permanent que tindrem, si Déu ho vol, el proper divendres, dia 17 de febrer, a les 20.30 a Ca'l Bisbe.

L'ordre del dia és el següent:

1. Preparar l'ordre del dia de la Sessió Plenària del Consell Pastoral Diocesà de dia 18 de març.

2. Seguiment del II Centenari. Presentació i aprovació d'algunes propostes més.

3. En relació a la possible Assemblea diocesana, informar dels acords presos la passada reunió i concretar com i a qui fer la consulta prèvia.

4. Precs i suggeriments.

Una abraçada,

Diego Dubón Pretus, Secretari

SEMINARI DIOCESÀ

CARTA DEL PREFECTE DE DISCIPLINA

9-I-1995

Benvolguts germans preveres:

Amb motiu de la festivitat del co-patró del nostre seminari St. Ildefons, us invitem a què volgueu sumar-vos a la festivitat d'aquest dia.

Als qui ens han unit els anys de formació i convivència al seminari i la feina pastoral com a preveres, avui ens unirà la reflexió i del debat que, conduït pel Rvdm. Joan Enric Vives, bisbe auxiliar de Barcelona i rector del seminari, tindrem sobre **COM DESVETLLAR LA CRIDA VOCACIONAL EN ELS JOVES D'AVUI.**

A causa de dificultats per a celebrar la festa el dia del Sant o un altre dia més proper, hem hagut d'avançar la data, que serà el dia 19 de gener.

HORA: 11'00 XERRADA

DESCANS

13'00 CELEBRACIÓ DE L'EUCARISTIA

14'00 DINAR

Els qui confirmeu la vostra assistència, telefonau al nº 38 21 37.

Esperant que ens veurem aquest dia, rebeu la nostra sincera invitació i abraçada.

En nom de l'equip directiu i dels seminaristes:

Jesús Llompart Díaz

DELEGACIÓN DIOCESANA DE ECUMENISMO

COMUNICACIÓ

Ante la próxima fecha del 18 de enero, en que comienza la Semana de Oración por la unidad cristiana, no quiero dejar de hacer un llamamiento a todos mis hermanos católicos para suplicarles que, en todas las Eucaristías, así como en las clases de Religión y reuniones de estudio y apostolado, no falte la referencia a este tema tan importante, y sobre todo la oración fervorosa, que es la que ha de «trasladar montañas», alcanzando de Dios lo que parece imposible a los hombres.

El Papa Juan Pablo, en su Carta Apostólica sobre la preparación del Jubileo del año 2.000, último de este siglo, que ha de dar paso al siglo XXI, recuerda que durante el milenio que toca a su fin, «la comunión eclesial... ha conocido dolorosas laceraciones, que contradicen abiertamente la voluntad de Cristo y son un escándalo para el mundo» y consciente de ello, propone dentro de los actos del Jubileo, «un significativo encuentro pancristiano» en que todos los que creemos en Cristo demos testimonio, lo más unánime posible, de nuestra fe.

Pero él también sabe que, para que los esfuerzos ecuménicos den fruto, deben ser fecundados por la oración y por ello, «en esta última etapa del milenio, la Iglesia debe dirigirse con una súplica más sentida al Espíritu Santo, implorando de él la unidad de los cristianos».

Precisamente el tema de la Semana para este año es: «Comunión con Dios y entre nosotros»; esta comunión que de alguna manera existe entre todos los cristianos, pero que debe ser completada hasta la plena unión.

Los folletos adjuntos podrán ayudar a la celebración fervorosa y fructuosa de estos días privilegiados.

Jaime Cots, pbro.
Delegado Diocesano

SECCIÓ INFORMATIVA

ACTIVITATS DEL SR. BISBE

Mes de gener

- 3.- Retorn de La Palma d'Ebre.
- 4.- Participa en la trobada nadalenca amb els preveres diocesans.
- 5.- Rep visites.
- 6.- Despatx.
- 7.- Rep visites.
- 8.- Despatx.
- 9, 10.- Rep visites.
- 11.- Rep visites a Maó.
- 12.- Rep visites.
- 13.- Despatx.
- 14.- Participa en la 1ª part de l'Assemblea de l'Arxiprestat de Maó.
- 15.- Despatx. Visita un prevere malalt.
- 16.- Visita un prevere malalt. Participa en l'acte de lliurament de premis de l'Editorial Menorca.
- 17.- Participa en els actes de la Festa de Sant Antoni.
- 18.- Es reuneix amb els Arxiprestos. Participa en la junta diocesana de Caritas.
Rep visites a Maó.
- 19.- Participa en els actes del Seminari amb ocasió de Sant Ildefons.
- 20.- Rep visites, entre elles els grups de confirmants de La Parròquia de Sant Rafael.
- 21.- Participa en la Trobada Infantil Missionera, a Maó.
- 22.- Presideix la Pregària Ecumènica, a Es Castell.
- 23-27.- Participa en els Exercicis Espirituals de la Conferència Episcopal Espanyola.
- 28.- Celebra la Confirmació en el Santuari de Maria Auxiliadora, de Ciutadella.
- 29.- Celebra la Confirmació en la Catedral per a joves de la Parròquia de Sant Rafael, de Ciutadella.
- 30.- Despatx.
- 31.- Celebra l'Eucaristia en el Santuari de Maria Auxiliadora en la festa de Sant Joan Bosco.

Mes de febrer

- 1.- Rep visites.
- 2.- Es reuneix amb el Delegat del Govern. Presideix l'Eucaristia en la trobada de Vida Creixent, a Mercadal.
- 3.- Rep visites.

- 4 i 5.- Despatx.
- 6.- Rep visites.
- 7.- Rep la visita de la Coordinadora de les Confraries de Maó.
- 8.- Rep visites a Maó.
- 9.- Despatx.
- 10.- Participa en la presentació que fa als preveres del Document «L'Església i els pobres» el Rvdm. Ramon Echarren, Bisbe de La Palma.
- 11.- Participa en unes noces a Tarragona.
- 12.- Despatx.
- 13.- Rep visites.
- 14.- Rep visites.
- 15.- Es reuneix amb els rectors de les Parròquies de Maó.
- 16.- Es reuneix amb els seminaristes.
- 17.- Presideix la reunió de la Comissió Permanent del Consell Pastoral Diocesà.
- 18.- Participa en el claustre de professors del Seminari. Participa en la trobada de l'intersector dels EMD a Ferreries.
- 19.- Participa en la trobada de la Confraria de la Pietat, de la Catedral.
- 20, 21 i 22.- Visita canònica al monestir de Santa Clara per elecció d'Abadessa.
- 23.- Rep visites.
- 24.- Rep visites.
- 25-28.- Es desplaça a Barcelona per participar en unes noces. Visita a Barcelona a Mons. Gregory E. Kpiebaya, Arquebisbe de Tamale, recentment operat.

CRÒNICA DIOCESANA

JORNADA MUNDIAL DE LA PAU

Centenars de persones, especialment joves, van participar la nit de Cap d'Any en la pregària organitzada per la Delegació de Joventut i les parròquies de Ciutadella, celebrada a l'església de Sant Francesc, amb motiu de la Jornada Mundial de la Pau 1995. A l'Eucaristia, el vicari general de la diòcesi de Menorca, Sebastià Taltavull, va reclamar un major compromís cristià en la tasca d'aconseguir la pau al món.

«La pau no és només el silenci de les armes, sinó un compromís permanent de respecte als Drets Humans». Amb aquesta frase, pronunciada pel bisbe de San Cristóbal de las Casas, a Chiapas, el vicari general va iniciar una homilia reivindicativa d'un paper més decidit dels cristians en la tasca diària de construir la pau. Fent una anàlisi del comportament dels cristians en distintes situacions de conflicte, Taltavull constatà que en el món ric on les lluites tenen una forta intencionalitat

productiva, d'interessos econòmics, és on els cristians adopten una postura defensiva, de conservació de formes i costums, incapaçs d'imprimir un esperit crític amb les injustes situacions que crea l'estat del benestar.

Les cròniques del que està succeint als països en conflicte i les pròpies vivències personals dels qui han conegut aquella situació «ens fa veure -segons afirmà Sebastià Taltavull- les immenses possibilitats que tenim aquí per construir una societat en pau i que no podem malgastar o desaprofitar, que podem ser humils protagonistes d'històries positives, que són les del silenci i l'abnegació les que van modelant un nou tipus de persona i introdueixen unes estructures més humanes al seu servei».

L'homilia va finalitzar amb una crida als cristians a ser sembradors de pau, fent referència especialment a la dona, recordant Maria de Natzaret que, com a dona i mare, pren un especial relleu en el missatge del Papa Joan Pau II, en el qual reflexionar sobre el paper de la dona com a educadora de la pau.

Després de dedicar unes pregàries als països dels cinc continents que han patit en el darrer any situacions greus de conflicte, un grup format per joves de les distintes parròquies de Ciutadella van representar la història de l'Arc de Sant Martí, símbol de pau i unitat, basada en una llegenda índia escrita per Anne Hope.

Els participants van voler acabar la celebració amb dues accions concretes destinades a fomentar la pau. La primera, demanant el Premi Nobel de la Pau per al bisbe Samuel Ruiz, de San Cristóbal de las Casa (Chiapas) i, la segona, signant una carta personal al President de Burundi, Sylvestre Ntibantunganya, perquè iniciï accions immediates destinades a fer respectar els Drets Humans de les persones perseguides i executades injustament i així evitar que el seu país pateixi el mateix conflicte que viu actualment la veïna Rwanda.

Durant el vespre del 31 de desembre, un grup de caps de l'Agrupament Escolta de Ferreries també van preparar una pregària per la pau en la que hi van participar joves i veïns del poble a més de Miquel Cortès i Bosco Faner, els dos capellans de la parròquia. Reunits en el Santíssim de l'església de Santa Maria, la celebració va començar amb la cançó «Bons amics» per donar pas a «Imagine», una cançó escrita per John Lennon, la lletra de la qual va servir per reflexionar sobre el contingut i el motiu de la pregària: «Imagina que tota la gent viu una vida en pau. Pots dir que som un somniador, emperò no som l'únic. Esper que qualche dia t'ajuntis a noltros i el món viurà en la unitat», diu una de les estrofes de la composició musical.

Els moments de silenci i de reflexió personal van ser importants en la celebració organitzada a Ferreries de la mateixa manera que també ho va ser una dinàmica segons la qual cada assistent havia d'expressar el seu compromís personal per al nou any per tal de construir i fer possible la pau al seu voltant. Una lectura sobre el profeta Isaïes, el Pare Nostre i les cançons «Escolta-ho en el vent», «Caldrà dir que sí» i «Tu Jesús», van completar aquesta pregària per la pau.

A Maó, en canvi, va tenir lloc una eucaristia a l'església de Santa Maria. Presi-

dida per Joan Febrer, a la celebració també hi van participar una part important del clero de la ciutat a més dels membres de les diferents comunitats religioses. En l'homilia, Cristòfol Vidal va destacar els diferents aspectes de la pau així com també el paper de la dona en la lluita i el treball per aconseguir-la.

Les pregàries d'aquesta eucaristia van anar dirigides, d'una manera especial, als països que actualment viuen una situació de guerra i enfrontaments així com també pel reconeixement dels Drets Humans en tots aquests punts en conflicte. Els assistents a la eucaristia van recitar la pregària de Sant Francesc d'Assís sobre els homes com instrument de pau i, per concloure la celebració, en la qual tampoc no hi van faltar diverses cançons sobre la pau dirigides per Josep Manguán, es va fer un càntic a la Verge Maria.

FESTA DE SANT ANTONI

La multitudinària presència de gent en tots els actes tradicionals és l'aspecte més destacat de la jornada festiva a Ciutadella. Com ja és costum en els darrers anys, centenars de persones provinents de tots els pobles de l'illa es van desplaçar a Ciutadella per participar en la festa popular.

A les onze del matí va començar a la Catedral la celebració de l'Eucaristia, presidida pel bisbe de Menorca, Francesc Xavier Ciuraneta. Aquest acte religiós va reunir un elevat nombre de fidels i, a més, també hi varen assistir les principals autoritats civils i militars de Menorca, el president de la Comunitat Autònoma, Gabriel Cañellas i els membres del Consistori local, que varen ocupar els primers seients.

Davant una nombrosa congregació de fidels, el bisbe de Menorca, Francesc Xavier Ciuraneta, va presidir a la Catedral la missa de la festivitat de Sant Antoni. A la cerimònia també hi van assistir el bisbe de Mallorca, Teodor Úbeda, i el d'Eivissa i Formentera, Xavier Salinas. El motiu de la presència dels dos prelats de les illes veïnes es deu a que ahir l'Església de Menorca va inaugurar oficialment els actes amb motiu de la celebració del segon centenari de la restauració de la diòcesi de Menorca. Aquest aniversari va servir de punt de partida al bisbe de Menorca per fer l'homilia. Així, va dir que una commemoració centenària és sempre temps per al record i que «no és bo ignorar el passat, que convé mirar-lo no sols per aprendre les seves lliçons, sinó també per conèixer, en un gest d'obligada humilitat, que el que avui tenim ho devem als qui ens han precedit». També afegí que una celebració com aquesta és també temps per a la reflexió i l'esperança, «que no podem estar tranquil·lament absorts en la contemplació de l'herència rebuda, ja que seria com enterrar el do rebut per Déu per por a perdre'l».

Explicà davant els fidels que «avui, com ahir, hi ha entre nosaltres situacions d'egoisme i d'injustícia; es registren deficiències i omissions, moltes vegades per

manca de coherència entre la fe i la vida». El bisbe de Menorca creu que en no pocs catòlics hi ha una despreocupació pels problemes socials i polítics i que és necessari lamentar la pèrdua de fe en alguns ambients i sectors i no fer-hi res o molt poc per promoure-la. El responsable de la diòcesi menorquina també va dedicar unes paraules a la situació de corrupció actual i als polítics. «Si som vertaderament església, si som cos del Crist, si som cristians, no podem romandre parats de braços mentre al nostre voltant hi hagi persones que creen inseguretats, defrauden en els negocis, cerquen en la política més l'avantatge que el servei, busquen primer el regne del poder amb la idea que la resta se'ls donarà d'escreix». Per contra, apuntà que «es nota un cert desvetllament de la consciència social, promoguda per Càrites». Aquest és un dels indicis que fan pensar que encara hi ha esperança per a la solidaritat.

Francesc Xavier Ciuraneta va cloure la seva homilia dient que «crec que la celebració del segon centenari de la restauració de la diòcesi de Menorca ens impulsa a seguir la tasca evangelitzadora i incrementar la fe en la nostra església». Al llarg del present any es desenvoluparan diversos actes encaminats a conèixer millor la diòcesi -com conferències i publicacions-, augmentar la dimensió missionera i estalonar la funció social de Càrites, assumint alguns dels seus projectes socials.

Cap a les dotze i mitja va sortir la processó de la Catedral amb la imatge de Sant Antoni. El regidor municipal, Antoni Bosch, portava el penó de la festa i l'acompanyaven a cavall els també regidors Tom Bagur i Jaume Marquès. La comitiva, a la qual també hi participaren tots els capellans que havien oficiat la missa a la Catedral, així com les autoritats insulars, es va encaminar llavors a la Plaça Alfons III.

La processó va arribar al seu destí quan gairebé tocaven la una. A través d'uns altaveus, una veu va explicar que la festa es fa per commemorar la celebració de la conquesta de Menorca per Alfons III d'Aragó. Tot seguit, la regidora Anna-Maria Pons Capella va procedir a donar els tres tocs amb l'asta del penó, precisament en el lloc on sembla que s'aixecava el portal de les antigues murades i per on va entrar el rei l'any de la reconquesta. Després l'Agrupació Musical de Ciutadella va irrompre amb l'himne nacional, seguit del Te Deum entonat pel bisbe Francesc Xavier Ciuraneta, en acció de gràcies per la cristianització de Menorca. Aquests actes van ser seguits per centenars de persones que al llarg del matí van omplir les places que el dia de la festa de Sant Antoni esdevenen protagonistes de la jornada i que són la plaça de la Catedral, la d'Alfons III i la de l'Hospital.

APLEC MISSIONER

Més d'un mil·lener de fillets i filletes d'entre 7 i 12 anys han participat en una trobada missionera organitzada per les Delegacions de Missions i de Catequesi amb motiu de la Diada Infantil Missionera que es va celebrar dissabte passat dia 21 de

gener. Milers de cors de cartró es van aixecar cap el cel tot reivindicant solidaritat amb els més necessitats.

Els carrers de Maó van veure passar dissabte, dia 21, una curiosa manifestació que feia pocs minuts havia sortit de la Plaça de l'Esplanada. Més de 1.000 fillets i filletes, provinents de tots els pobles de l'illa, caminaven en direcció a la Parròquia del Carme portant cors de colors a les mans i cantant amb l'alegria pròpia dels infants. Era una manifestació que reivindicava solidaritat, organitzada per les delegacions diocesanes de Missions i de Catequesi amb motiu de la Diada de la Infància Missionera que s'havia de celebrar a tot el món catòlic unes hores més tard. Es pretenia simplement, conscienciar a pares i educadors sobre la conveniència de mostrar als infants de ser solidaris amb la gent que viu al Tercer Món.

Els fillets i les filletes participants, van aixecar els cors de cartró per amunt, quan van entrar a l'església del Carme. Un gran cor que presidia el grup portava una frase escrita «tot el món en el teu cor», frase símbol de la convocatòria. Després d'escoltar la Paraula de Déu, el metge missioner Xavier Castell va explicar als al.lots la tasca que realitza com a metge cristià a Burundi, un dels països africans més pobres i castigat per les guerres fraticides que afecten el centre del continent africà.

Càntics i pregàries van servir per a demostrar el sentit de la trobada. Les ofrenes econòmiques de molts centres catequístics de Menorca van demostrar el seu esperit.

TROBADA DE «VIDA CREIXENT»

Un any més «**Vida creixent**» ens ha convocat a celebrar el dia de la Candelera. Tots els grups de Menorca i altres persones simpatitzants del moviment ens hem reunit as Mercadal, a la parròquia de St. Martí. Hem estat molts, 350 o més; l'església estava plena com un ou.

El coordinador diocesà ha donat a tots la benvinguda. L'Eucaristia, presidida pel Sr. Bisbe, ha estat ben participada pels diferents grups. A l'homilia el Sr. Bisbe ha glossat la personalitat de l'ancià Simeó i la pau que va sentir en veure acomplert el desig de la seva vida: «veure Jesús abans de morir». Aquesta és la pau que ha de ser fruits de tots els dies i ha de presidir tots els nostres actes.

El cant de l'himne de Vida Creixent ha posat punt final a l'Eucaristia.

A continuació el Vice-consiliari diocesà ens ha dirigit unes paraules comentant els anys que sumariem entre tots els reunits, i les alegries, penes, treballs que entre tots hauríem passat. I que malgrat tot hem de seguir en actiu. Això és el que ens proposa Vida Creixent i ens ajuda a dur-ho a terme.

La part recreativa, preparada per l'Esplai de Ciutadella, ha estat molt aplaudida, tant una petita i còmica representació teatral com el coro que ha interpretat un magnífic repertori musical.

Un convit que membres de la parròquia de St. Martí havien preparat, ha posat punt final a la trobada.

CAMPANYA CONTRA LA FAM

Un centenar de persones es reuniren, divendres 10 de febrer, a les portes de l'Església del Carme de Maó convocades per «Mans Unides». Volien fer pública la seva solidaritat amb aquest 80% de la població mundial que es veu condemnat a sobreviure amb els escassos recursos que el primer món els deixa. Portant espelmes enceses van escoltar primer unes paraules de la Delegada Milagros Pons, i a continuació el manifest de «Mans Unides» que va ser llegit pels joves Joan Escudero i Irene Cardona: **«Avui sortim al carrer per cridar l'atenció sobre la responsabilitat personal i col·lectiva que tots tenim, i per llençar als quatre vents un missatge d'esperança: CADA UN PERSONALMENT I TOTS JUNTS HI PODEM FER MOLT!»**. Tot d'una l'Església del Carme acollí les dues-centes persones (el nombre havia anat augmentant) que s'hi congregaren per a la celebració de l'Eucaristia. En Sebastià Taltavull, vicari general, que presidí la concelebració, va lligar, en la seva homilia, la «taula dels pobres» que és l'Eucaristia amb la taula de la solidaritat envers els més necessitats. **«Aquí ens hem acostumat a la producció i al consum, i ells valoren la relació humana i el sentit gratuït. La nostra civilització s'ha acostumat a valorar només les coses, mentre se'ns demana un canvi de mentalitat que s'obri a la valoració de les persones. El bé més gran que podem fer -va afegir-, sense deixar de banda una constant comunicació de béns -com ho feia la primera comunitat eucarística-, és organitzar d'una altra manera la nostra vida dins d'esquemes més senzills, més humans, més altruistes, més solidaris»**. A l'ofertori, la col·lecta que s'uní a l'ofrena del pa i el vi, va arrebregar per a la campanya la quantitat de 212.000 ptes.

SECCIÓ DOCUMENTAL

MENSAJE DEL SANTO PADRE JUAN PABLO II PARA LA CUARESMA DE 1995

«El Espíritu del Señor... me ha ungido... para anunciar a los pobres la Buena Nueva, me ha enviado a proclamar... la vista a los ciegos...» (Lc 4,18).

Queridos hermanos y hermanas en Cristo:

1. En el tiempo de Cuaresma deseo reflexionar con todos vosotros sobre un mal oscuro que priva a un gran número de pobres de muchas posibilidades de progreso, de superación de la marginación y de una verdadera liberación. Estoy pensando en el analfabetismo. El Papa Pablo VI ya nos recordaba que «el hambre de instrucción no es menos deprimente que el hambre de alimentos: un analfabeto es un espíritu subalimentado» (Populorum progressio, 35).

Esta terrible plaga contribuye a mantener inmensas multitudes en condiciones de subdesarrollo, con todo lo que ello comporta de escandalosa miseria. Numerosos testimonios provenientes de los diversos continentes, así como lo que yo he podido constatar durante mis viajes apostólicos, confirman mi convicción de que allí donde existe el analfabetismo reinan más que en otras partes del mundo el hambre, las enfermedades, la mortalidad infantil y también la humillación, la explotación y los sufrimientos de todo tipo.

Un hombre que no sabe leer ni escribir encuentra grandes dificultades para participar en los modernos métodos de trabajo; está en cierto modo condenado a la ignorancia de sus derechos y deberes; es verdaderamente un pobre. Debemos tener conciencia de que centenares de millones de adultos son analfabetos; que decenas de millones de niños no pueden ir a la escuela porque no la tienen cerca o porque la pobreza les impide asistir. Se encuentran entorpecidos en el desarrollo de su vida e impedidos para ejercer sus derechos fundamentales. Son muchedumbres humanas que levantan sus brazos hacia nosotros y nos piden un gesto de fraternidad.

2. Nosotros sabemos que cuando las personas, las familias y las comunidades tienen acceso a la instrucción, a la educación y a los diversos niveles de formación, pueden progresar mejor en todos los aspectos. La alfabetización permite a la persona desarrollar sus posibilidades, multiplicar sus talentos, enriquecer sus relaciones. El Concilio Vaticano II afirma: «Es propio de la persona humana no poder acceder a la verdadera y plena humanidad más que a través de la cultura» (Gaudium et spes, 53.1). La formación intelectual es un elemento decisivo para desarrollar esta cultura humana que ayuda a ser más autónomo y más libre. Permite también formar mejor la conciencia de la persona y apercibirse mejor de sus responsabilidades a nivel moral y espiritual, pues la verdadera educación es a la vez espiritual, intelectual y moral.

Entre las cuestiones que suscitan inquietud en nuestra época a menudo se pone

de relieve la evolución demográfica del mundo. En este terreno, se trata de fomentar la responsabilidad de las familias mismas. Los Cardenales reunidos en consistorio, en junio de 1994, declararon unánimemente que «la educación y el desarrollo son respuestas mucho más eficaces a las tendencias demográficas que la coacción y las formas artificiales de control demográfico» (1). A este respecto, la institución misma de la familia está asegurada en la medida en que sus miembros pueden utilizar la comunicación escrita; así no sufrirían pasivamente unos programas que les fueran impuestos en detrimento de su libertad y del control responsable de su fecundidad, dado que son los protagonistas de su propio desarrollo.

3. Ante las graves situaciones de vida de nuestros hermanos y hermanas apartados de la cultura contemporánea, nuestro deber es manifestarles toda nuestra solidaridad. Las acciones encaminadas a favorecer el acceso a la lectura y la escritura son una primera condición para ayudar al hermano pobre a que haga madurar su inteligencia y a que realice su propia vida de una manera más autónoma. La alfabetización y la escolarización son un deber y una inversión esenciales para el futuro de la humanidad, para «el desarrollo integral de cada hombre y de todos los hombres», como dijo el Papa Pablo VI (*Populorum progressio*, 42).

En la sociedad, cuanto más elevado sea el número de personas que se beneficien de una educación suficiente, mejor podrán lograr su propio destino. Por eso, la alfabetización facilita la colaboración entre las naciones y la paz en el mundo. La igual dignidad de las personas y de los pueblos exige que la comunidad internacional se movilice para vencer las desigualdades perjudiciales que ocasiona el analfabetismo de millones de seres humanos.

4. Deseo expresar mi reconocimiento a todas las personas y organizaciones comprometidas en la obra de solidaridad que es la alfabetización. Me dirijo particularmente a las fuerzas sociales y religiosas, a los que enseñan, a los escolares y a los estudiantes, a todas las personas de buena voluntad, y les invito a compartir aún más todavía sus bienes materiales y culturales: que intervengan en este sentido en favor de ellos, que apoyen la acción de los organismos empeñados especialmente en promover la alfabetización en las diferentes partes del mundo.

5. Así, la difusión de la evangelización se verá favorecida por el progreso de la alfabetización, en la medida en que se ayude a cada uno de nuestros hermanos y hermanas a comprender el mensaje cristiano y a prolongar la escucha de la Palabra de Dios por medio de la lectura. Facilitar al mayor número de personas el acceso directo a la Sagrada Escritura, cuando sea posible en su propia lengua, enriquecerá la reflexión y la meditación de todos los que buscan el sentido y la orientación de su propia vida.

Exhorto vivamente a los pastores de la Iglesia a preocuparse y fomentar este gran servicio a la humanidad. Pues se trata de añadir al anuncio de la Buena Nueva la transmisión de un saber que permite a nuestros hermanos y hermanas asimilar por sí mismos el alcance de este mensaje, probar toda su riqueza y convertirlo en una parte integrante de su cultura. En nuestra época, ¿no puede decirse que trabajar por

la alfabetización es contribuir a construir la comunión sobre una auténtica y activa caridad fraterna?

6. Por la intercesión de la Santísima Virgen María, Madre de Jesús y Madre nuestra, pido a Dios que escuche nuestra voz y que mueva los corazones, para que la santa Cuaresma de 1995 marque una nueva etapa en la conversión que Jesús nuestro Señor predicó, desde el principio de su misión mesiánica, para todas las naciones (cf. Mt 4,12-17).

Con esta esperanza os imparto muy cordialmente la Bendición Apostólica.

Vaticano, 7 de septiembre de 1994.

Ioannes Paulus PP. II

(1) Llamamiento de los Cardenales en favor de la familia, 14-6-94.

«¿ERES TOLERANTE? ¿ERES SOLIDARIO?»

Comunicado de la Comisión Episcopal de Pastoral Social para el DÍA DEL AMOR FRATERNAL

Somos conscientes de que el concepto de tolerancia, en muchas ocasiones, se ha entendido y se asimila a indiferencia e incluso a claudicación, pero no obstante, queremos resaltar cómo se presenta lleno de valor humanizador y cristiano. Nos recuerda a todos la urgencia de no rebajar al otro por causa de su raza, sexo, lengua, cultura, nación, creencia, posición social, ni edad. Nos interpela como una exigencia ética de la auténtica convivencia. Nos ofrece un modo adecuado de la búsqueda de la verdad, de la fraternidad, de la justicia y del amor.

El «otro» es un don, un regalo, por ser diferente, y la convivencia y la fraternidad no pueden quedar reducidas a pura estrategia sino que son posibilidad de enriquecimiento mutuo y crecimiento constante.

Caminos de la tolerancia

La tolerancia no es ausencia de convicciones sino respeto a las personas. Tolerante es el que promueve la libertad creando una situación nueva que hace posible la convivencia dentro del respeto al justo orden público. Tolerante es el que entra en la dinámica del respeto a la dignidad de las personas y a la fidelidad a sus propias convicciones fundamentales (1). Tolerante es el que entable el debate y se aleja de todo fundamentalismo que niega al otro y no respeta su originalidad básica. No es tolerante el que se engaña afirmando que defiende su peculiaridad cuando lo que defiende son su posición, poder, hegemonía y situación. No es tolerante el que deja al otro sin nada después de apropiarse lo que no es suyo. No es tolerante el que considera que todo da lo mismo, que todo vale, que todo es relativo, y favorece la confusión, alejado de cualquier valor o principio, humano o religioso.

Por ello, el **DIA DEL AMOR FRATERNAL** se presenta ante nosotros como una pregunta fundamental: **¿Eres tolerante?** Las puertas de nuestro mundo se han abierto sólo para determinados intereses políticos y económicos, mientras otros ámbitos siguen con las puertas selladas para que el acceso a los bienes permanezca reservado a unos pocos y muchos continúen al otro lado de la frontera: emigrantes, sin techo, ancianos, niños explotados, gitanos, drogadictos, enfermos de sida, encarcelados, mujeres maltratadas, parados... Precisamente todos aquellos que son «sacramento de Cristo» en medio de nosotros (2).

La tolerancia debe llenarse de contenido espiritual y puede ser manifestación de una forma de amar cristiana que se hace patente entre los hombres. Se trata de vivir y dejar vivir al otro sin negarlo ni silenciarlo ni suprimirlo. Pero hay más: se pide acogida del otro como es, aceptarlo y llegar a lograr así la fraternidad que brota del amor cristiano. «Son muchedumbre los que levantan sus brazos hacia nosotros y nos piden un gesto de fraternidad» (3).

Practicar la tolerancia conduce al mantenimiento de la paz, la implantación de la justicia, el respeto de los derechos humanos y la promoción del progreso social. Es imprescindible que arraigue en el espíritu de todos y cada uno para luchar contra cualquier forma de discriminación, marginación y sumisión, y para propiciar un entendimiento y conocimiento mutuos.

Tolerancia y solidaridad

Corremos el riesgo de considerar la solidaridad como referida exclusivamente a los bienes materiales y por ello queremos señalar que ser solidario significa ir más allá del mero humanismo, ya que en dicho concepto se encierra la fraternidad y la caridad social (4). La solidaridad se nos presenta como una virtud eminentemente cristiana, es el ejercicio de la comunicación de los bienes en su globalidad, implicando a la persona que la ejerce, ya que uno mismo es el mejor bien que se puede ofrecer al hermano.

La solidaridad humana está pidiendo hoy la creación de modelos más justos en lo económico, social, cultural y político, en todos los niveles de las instituciones. Para llegar a ello es preciso actuar primero en nuestras formas de vida, en lo concreto de cada día, con el fin de rectificar nuestros propios comportamientos. Sólo se puede llamar solidario a quien es capaz de acompañar a los otros a lo largo del «camino de Emaús» (5) donde se comparte la palabra, se parte el pan y se hace explícita la Buena Noticia del Señor.

Apuntarse a la solidaridad es hacer un ejercicio de tolerancia que toca la conciencia y que enfrenta a una serie de desafíos ante los que hay que tomar partido: un mundo preñado de desigualdades, la denuncia de injusticias manifiestas, la defensa de los derechos humanos, la promoción de los colectivos marginados, la intervención en lo particular, lo local y lo internacional... «Ante la grave situación de nuestros hermanos y hermanas apartados de la cultura contemporánea, nuestro deber es manifestarles toda nuestra solidaridad» (6).

En el día que se actualiza el memorial de la Última Cena del Señor y una vez más su Cuerpo se parte para que todos coman de El y su Sangre se ofrece para que también todos beban de Ella, es preciso tomar conciencia de qué son la tolerancia y la solidaridad; no consideradas como simple aceptación del otro en su diferencia, sino para compartir con él, para tenderle la mano de la fraternidad y de la compasión. Es así como «siendo la voz de los pobres una llamada para que les ayudemos, es también una llamada para ayudarnos a nosotros mismos» (7).

Que la Virgen María, la creyente y tolerante por excelencia, interceda para que todos los cristianos, la Comunidad de su Hijo, vivan y construyan una tolerancia cargada de amor fraterno, para que nuestra sociedad abandone para siempre la violencia intolerante de pensamiento, palabra y obra, en todos sus ámbitos: en lo económico y en lo social, en lo laboral y en lo sindical, en lo religioso y en las comunicaciones, en lo deportivo y en lo vecinal...

Madrid, 3 de marzo de 1995

LOS OBISPOS DE LA COMISIÓN EPISCOPAL DE PASTORAL SOCIAL

- (1) Cf. Concilio Vaticano II. Declaración «Dignitatis humanae», nn. 2 y 3.
- (2) Mt. 25,31 s.
- (3) Juan Pablo II, Mensaje de Cuaresma 1995, nº 1.
- (4) Cf. Sollicitudo rei socialis, 38 s y Centesimus annus, 10.
- (5) Lc. 24, 13-35.
- (6) Juan Pablo II, Mensaje de Cuaresma, 1995, nº 3.
- (7) «La Iglesia y los pobres». Documento de Reflexión de la Comisión Episcopal de Pastoral Social.

NOTA DE LA COMISIÓN PERMANENTE DE LA CONFERENCIA EPISCOPAL ESPAÑOLA SOBRE LA SITUACIÓN ACTUAL

Madrid, 23 de febrero de 1995

Los Obispos miembros de la Comisión Permanente de la Conferencia Episcopal Española manifestamos nuestra honda preocupación ante el clima de frustración, sospecha y desesperanza que vive nuestro país.

En 1990 hicimos patente nuestra inquietud ante determinados hechos y ante el ambiente social que se estaba creando, que reflejaba una deficiente valoración de la moral y de la ética. En nuestra exhortación «La verdad os hará libres» hacíamos una apelación a la responsabilidad de todos e invitábamos a adoptar actitudes y comportamientos conformes a la moral, fundada en valores objetivos.

Desde entonces el clima social se ha ido deteriorando, entre otros motivos, por la aparición de nuevos hechos de corrupción y por la gravedad de las cuestiones

implicadas en algunos procesos actualmente en curso sobre delitos contra la vida y la libertad de las personas.

Entre tanto, no ha cesado la lacra del paro, cuya persistencia en tan grandes proporciones es un grave problema social, que no puede interpretarse ni justificarse únicamente con criterios de rentabilidad económica. Por desgracia, tampoco ha desaparecido la violencia terrorista, que en frase de Juan Pablo II, «ofende a Dios, a quien la sufre y a quien la practica».

En los últimos años ha crecido también el clima de relativismo moral y de permisividad, al que han contribuido algunos medios de comunicación social, que exaltan conductas o comportamientos desordenados y ponen en ridículo los valores religiosos y morales. Favorecen esta situación de perplejidad, relativismo y frivolidad decisiones y declaraciones de algunos responsables públicos, que afectan gravemente al matrimonio, a la familia y a la vida.

Por ello, y porque estamos convencidos de que es necesario elevar el nivel moral de nuestra sociedad, los Obispos españoles nos hemos pronunciado con firmeza en contra de aquellos artículos del Real Decreto por el que se regula la enseñanza de la Religión en los centros públicos, que dejan esta asignatura en inferioridad de condiciones frente a otras materias fundamentales y ofrecen como alternativa actividades de estudio o enseñanzas sin valor académico. Con ello no se garantiza una sólida formación ética de los alumnos. Como ya dijimos en su momento, «podemos encontrarnos ante un paso decisivo en el desarme religioso y moral de la juventud española», pues muchos niños y jóvenes no recibirán la formación ética necesaria para la educación integral de su personalidad.

Reconocemos como fenómenos positivos del momento actual, la demanda social generalizada de esclarecimiento de los hechos, de restauración de la justicia conculcada y de recuperación de valores, que se manifiesten en conductas honestas y morales. Somos conscientes, por otra parte, de que estos valores son vividos por una gran mayoría de los miembros de nuestra sociedad.

Los Obispos miembros de la Comisión Permanente de la Conferencia Episcopal Española nos unimos a esta demanda social, que se ha convertido en clamor. Pedimos que funcionen correctamente, y con la debida celeridad, los mecanismos del sistema democrático, tanto en lo que se refiere a la pronta clarificación de los hechos y la objetiva información, como a la aplicación de las medidas correctoras de conductas inmorales y al funcionamiento adecuado de las instituciones.

Es necesario que los responsables de la vida pública y de las instituciones ofrezcan signos de credibilidad, que demuestren que en sus conductas prevalece el servicio al bien común frente a otros intereses personales o de grupo. Para poder exigir responsabilidad y solidaridad a nuestro pueblo, éste necesita percibir en las personas públicas, signos palpables de honradez, de servicio al bien común y de solidaridad. De otro modo, la desconfianza en las personas e instituciones irá en aumento, con el riesgo que ello conlleva de injusta generalización, de desánimo y de desconfianza en las instituciones democráticas.

En próximas reuniones de la Conferencia Episcopal, los Obispos seguiremos reflexionando sobre la importancia de la moral en la vida personal y comunitaria, pública y privada, en la línea que iniciamos en el documento «La Verdad os hará libres».

Mientras tanto, hacemos un llamamiento a los católicos y a todos los ciudadanos a recuperar los valores morales y a actuar con una conciencia bien formada. Nos reiteramos en nuestra afirmación de que no es posible una convivencia en paz y en justicia si no está impregnada de valores, que han de tener necesariamente una referencia esencial a la verdad. El fundamento de la verdad moral y de la justicia es Dios. Todos, creyentes o no, en nuestro empeño por moralizar la vida social, habremos de coincidir necesariamente en unos principios fundamentales, permanentes y válidos para todos, que tienen su origen y base en la dignidad de la persona humana, en la verdad, la justicia, la libertad y la solidaridad.

Al mismo tiempo que expresamos nuestro deseo de que los hechos aludidos no deben tener una instrumentalización exclusivamente partidista, invitamos a la sociedad española a mantener la confianza en las instituciones, cuyo descrédito a todos nos dañaría.

La proximidad del comienzo de la Cuaresma nos ofrece la ocasión para hacer una especial llamada a los cristianos a llevar una vida sobria, alimentada por la escucha de la Palabra de Dios, la oración y los sacramentos, en el seguimiento de Cristo y en el servicio a los hermanos.

REAL DECRETO POR EL QUE SE REGULA LA ENSEÑANZA DE LA RELIGIÓN

Conforme a la disposición adicional segunda de la Ley Orgánica 1/1990, de 3 de octubre, de Ordenación General del Sistema Educativo, la enseñanza de la Religión ha de ajustarse a lo establecido en el Acuerdo sobre Enseñanza y Asuntos Culturales suscrito entre la Santa Sede y el Estado español y, en su caso, a lo dispuesto en aquellos otros que pudieran suscribirse con otras confesiones religiosas.

Durante el período de desarrollo de la citada Ley e implantación de la reforma educativa se han promulgado diversos reales decretos por los que se establecen las enseñanzas mínimas de los distintos niveles educativos y se introduce una regulación concreta de la enseñanza de la Religión Católica.

A lo largo del curso académico 1993-1994 el Tribunal Supremo ha dictado sucesivas sentencias en las que, al resolver recursos contencioso-administrativos sobre la citada regulación se ha pronunciado declarando la nulidad de determinados artículos de las normas de referencia. Todo ello, así como el hecho de que durante los años transcurridos y mediante las leyes correspondientes, se han aprobado acuerdos de cooperación entre el Estado español y las confesiones evangélica, israelita

e islámica, hace necesario que se aborde en un reglamento específico la ordenación de la enseñanza de la Religión en el sistema educativo.

Para los alumnos que no opten por seguir enseñanza de Religión se prevén una serie de actividades orientadas al análisis y reflexión acerca de contenidos que no se encuentren incluidos en el currículo de los respectivos ciclos o cursos y que se refieran a diferentes aspectos de la vida social y cultural. No obstante, durante dos cursos de la Educación Secundaria Obligatoria y otro del Bachillerato dichas actividades versarán sobre aspectos culturales relacionados con las religiones. Con ello se pretende que tales actividades no condicionen los resultados de la evaluación de los alumnos y se atiende a los criterios contenidos en las sentencias del Tribunal Supremo, que veían en el refuerzo del aprendizaje de otras áreas y materias del currículo, a través del estudio asistido, una posible discriminación de los alumnos de Religión.

El tratamiento que el presente Real Decreto da a la evaluación difiere de manera sustancial del que se atribuía a esta actividad en las normas declaradas nulas por el Tribunal Supremo. Afecta no sólo a la enseñanza de la Religión Católica sino también a la enseñanza de las demás religiones que hayan de ser evaluadas y cuyas calificaciones deban reflejarse en los libros de escolaridad, y toma en consideración el diferente carácter y efectos que la evaluación como tal tiene en los distintos niveles educativos. Mientras en la enseñanza obligatoria la evaluación del área de Religión surte los mismos efectos que la del resto de áreas del currículo, en el Bachillerato las calificaciones de Religión no se computan a los únicos efectos de obtención de la nota media para el acceso a la Universidad ni para la selección de solicitudes de becas y ayudas al estudio cuando hubiera que acudir a los expedientes académicos para establecer un criterio de prioridad. Esta salvedad deriva del obligado respeto al principio de igualdad entre los alumnos, del mismo modo que entre todos los ciudadanos, que no han de verse discriminados por razón de la religión que profesen, circunstancia que ha de ser evitada, tanto sentido negativo como positivo por parte de un Estado no confesional. Por esta cláusula relativa a la evaluación en el Bachillerato no se restringe indebidamente el tratamiento de la enseñanza de la Religión como área o materia educativa en condiciones equiparables a las demás enseñanzas fundamentales, ya que se trata de un punto concreto y determinado que encuentra su fundamento constitucional y legal en este principio de igualdad, que necesariamente ha de respetarse y promover asegurando las condiciones en que puede operar desenvolverse el derecho a la educación.

Sobre el proyecto de Real Decreto han sido consultadas las Comunidades Autónomas en la Conferencia de Educación y ha dictaminado el Consejo Escolar del Estado. Por otra parte se han llevado a efecto sucesivas consultas con la Conferencia Episcopal Española. Por último, se ha oído también a las autoridades representativas de las confesiones religiosas con las que el Estado ha firmado los correspondientes acuerdos.

En su virtud, a propuesta del ministro de Educación y Ciencia, de acuerdo con el

Consejo de Estado y previa deliberación del Consejo de Ministros en su reunión del día 16 de diciembre de 1994,

DISPONGO:

Artículo 1

1. Conforme a lo establecido en la disposición adicional segunda de la Ley Orgánica 1/1990, de 3 octubre de Ordenación General del Sistema Educativo y en el Acuerdo entre el Estado español y la Santa Sede sobre Enseñanza y Asuntos Culturales, de 3 de enero de 1979, la enseñanza de la Religión Católica se impartirá en los centros docentes de segundo ciclo de Educación Infantil, Educación Primaria, Educación Secundaria Obligatoria y Bachillerato, tanto públicos como privados, sean o no concertados estos últimos, en condiciones equiparables a las demás disciplinas fundamentales. En consecuencia, dicha enseñanza figurará entre las áreas o materias de los diferentes niveles educativos.

2. De acuerdo con lo dispuesto en el apartado anterior, la enseñanza de la Religión Católica en los niveles de la Educación Infantil, Primaria, Secundaria obligatoria y Bachillerato serán de oferta obligatoria para los centros y de carácter voluntario para los alumnos.

Artículo 2

1. Del mismo modo, y en aplicación de la disposición adicional segunda de la ley Orgánica 1/1990, de 3 de octubre, de Ordenación General del Sistema Educativo, y de los Acuerdos de Cooperación del Estado con la Federación de Entidades Religiosas Evangélicas de España, Federación de Comunidades Israelitas de España y Comisión Islámica de España, aprobados, respectivamente, por las Leyes 24, 25 y 26/1992, de 1 de noviembre, se garantiza el ejercicio del derecho a recibir enseñanza de las respectivas confesiones religiosas en los niveles educativos y centros docentes mencionados en el apartado 1 del artículo anterior.

2. De conformidad con lo establecido en el apartado anterior la enseñanza de dichas religiones se ajustará a los diferentes Acuerdos de Cooperación con el Estado español.

Artículo 3

1. Los padres o tutores de los alumnos, o ellos mismos si fueran mayores de edad, manifestarán, voluntariamente, al director del centro al comienzo de cada etapa o nivel educativos o en la primera adscripción del alumno al centro su deseo de cursar las enseñanzas de Religión, sin perjuicio de que la decisión pueda modificarse al inicio de cada curso escolar. Los centros docentes recabarán expresamente esta decisión en la primera inscripción del alumno en el centro o al principio de cada etapa.

2. Para los alumnos que no hubieran optado por seguir enseñanza religiosa los centros organizarán actividades de estudio alternativas, como enseñanzas complementarias, en horario simultáneo a las enseñanzas de Religión. Dichas actividades,

que serán propuestas por el Ministerio de educación y Ciencia y por las Administraciones educativas que se encuentren en pleno ejercicio de sus competencias en materia de educación, tendrán como finalidad facilitar el conocimiento y la apreciación de determinados aspectos de la vida social y cultural, en su dimensión histórica o actual, a través del análisis y comentario de diferentes manifestaciones literarias, plásticas y musicales, y contribuirán, como toda actividad educativa, a los objetivos que para cada etapa están establecidos en la Ley Orgánica 1/1990, de 3 de octubre. En todo caso, estas actividades no versarán sobre contenidos incluidos en las enseñanzas mínimas y en el currículo de los respectivos niveles educativos.

3. Durante dos cursos de la Educación Secundaria Obligatoria y durante otro del Bachillerato las actividades de estudio alternativas, como enseñanzas complementarias, versarán sobre manifestaciones escritas plásticas y musicales de las diferentes confesiones religiosas, que permitan conocer los hechos, personajes y símbolos más relevantes, así como su influencia en las concepciones filosóficas y en la cultura de las distintas épocas.

4. Las actividades a que se refieren los apartados 2 y 3 de este artículo serán obligatorias para los alumnos que no opten por recibir enseñanza religiosa y se adaptarán a la edad de los alumnos. Tales actividades no serán objeto de evaluación y no tendrán constancia en los expedientes académicos de los alumnos.

Artículo 4

1. La determinación del currículo de las enseñanzas de Religión Católica y de las diferentes confesiones religiosas que hubieren suscrito con el Estado español los acuerdos a que se refiere la disposición adicional segunda de la Ley Orgánica 1/1990, de 3 de octubre, de Ordenación General del Sistema Educativo, será competencia, respectivamente, de la jerarquía eclesiástica y de las correspondientes autoridades religiosas.

2. Los libros y materiales curriculares de la enseñanza religiosa deberán respetar en sus textos e imágenes los preceptos constitucionales y los principios a que se refiere el artículo 2.3 de la Ley Orgánica 1/1990, de 3 de octubre, de Ordenación General del Sistema Educativo.

3. Las decisiones sobre la utilización de libros de texto y materiales didácticos y, en su caso, la supervisión y aprobación de los mismos corresponde a las autoridades de las respectivas confesiones religiosas, de conformidad con lo establecido en los respectivos acuerdos suscritos con el Estado español.

Artículo 5

1. En la Educación Primaria y en la Educación Secundaria Obligatoria la evaluación de la enseñanza de Religión Católica se realizará a todos los efectos, de acuerdo con la normativa vigente, del mismo modo que la de las demás áreas o materias del currículo, haciéndose constar en el expediente académico de los alumnos las calificaciones obtenidas.

2. La evaluación de las enseñanzas de otras confesiones religiosas en los niveles citados en el apartado anterior se ajustará a lo establecido en las normas que disponen la publicación de los currículos correspondientes, haciéndose constar, en su caso, las calificaciones u observaciones pertinentes en el expediente académico de los alumnos.

3. En el Bachillerato, y con el fin de garantizar el principio de igualdad y la libre concurrencia entre todos los alumnos, las calificaciones que se hubieran obtenido en la evaluación de las enseñanzas de Religión no se computarán en la obtención de la nota media a efectos de acceso a la Universidad ni en las convocatorias para la obtención de becas y ayudas al estudio que realicen las administraciones públicas cuando hubiera que acudir a la nota media del expediente para realizar una selección entre los solicitantes.

Artículo 6

1. En los niveles de Educación Infantil (segundo ciclo), Primaria, Secundaria Obligatoria y Bachillerato, las enseñanzas de Religión Católica serán impartidas por las personas designadas por la autoridad académica entre aquellas que el ordinario diocesano proponga para ejercer esta enseñanza, según lo establecido en el Acuerdo sobre Enseñanza y Asuntos Culturales suscrito entre la Santa Sede y el Estado español. En los centros públicos de Educación Infantil y Primaria esta designación recaerá con preferencia en los profesores del Cuerpo de Maestros, destinados en el centro, que así lo soliciten, con el visto bueno del ordinario del lugar.

2. En los niveles educativos antes mencionados las enseñanzas de Religión de las confesiones que hubieran suscrito los acuerdos pertinentes con el Estado español serán impartidas por las personas designadas por las Comunidades e Iglesias correspondientes, conforme a lo previsto en las leyes que aprueban los respectivos Acuerdos de Cooperación. En los centros públicos de Educación Infantil y Primaria esta designación podrá recaer en profesores del Cuerpo de Maestro, con destino en el centro, que lo soliciten.

3. El Ministerio de Educación y Ciencia y los órganos competentes de las Comunidades Autónomas determinarán a qué departamentos y profesores se asigna la responsabilidad de organizar y dirigir las actividades de estudio previstas en los apartados 2 y 3 del artículo 3 de este Real Decreto. En todo caso, y en lo que se refiere a los centros públicos, esta responsabilidad se encomendará a funcionarios de los Cuerpos de Maestros y de Profesores de Enseñanza Secundaria.

Disposición adicional única.

Las administraciones educativas organizarán las actividades de formación del profesor y la elaboración de materiales didácticos necesarios para el desarrollo de las actividades de estudio a que se refiere el artículo 3, apartados 2 y 3, del presente Real Decreto. Asimismo velarán por el cumplimiento de lo previsto en éste.

Disposición transitoria única.

La enseñanza de la Religión Católica y de otras confesiones religiosas en los niveles educativos regulados por la Ley 14/1970, de 4 de agosto, General de Educación y Financiamiento de la Reforma Educativa, continuará impartándose conforme a las disposiciones dictadas en desarrollo de la misma hasta la completa extinción de aquellos niveles educativos.

Disposición final primera.

El presente Real Decreto, que se dicta en virtud de la habilitación que confiere al Gobierno el artículo 4.2 de la Ley Orgánica 1/1990, de 3 de octubre, y en uso de la competencia estatal para la ordenación general del sistema educativo, establecida expresamente en la disposición adicional primera, dos, párrafo a) de la Ley Orgánica 8/1985, de 3 de julio, Reguladora del Derecho a la Educación, tiene carácter de norma básica.

Disposición final segunda.

El Ministerio de Educación y Ciencia y los correspondientes órganos de las Comunidades Autónomas, podrán dictar, en el ámbito de sus competencias, cuantas disposiciones sean precisas para la ejecución y desarrollo de lo establecido en este Real Decreto.

Disposición final tercera.

El presente Real Decreto entrará en vigor el día siguiente al de su publicación en el «Boletín Oficial del Estado», siendo de aplicación lo establecido en el mismo a partir del curso académico 1995-1996.

Dado en Madrid a 16 de diciembre de 1994.

JUAN CARLOS R.

El ministro de Educación y Ciencia,

GUSTAVO SUÁREZ PERTIERRA

REAL DECRETO SOBRE EL VALOR CIVIL DE TÍTULOS Y ESTUDIOS ECLESIAÍSTICOS

El Acuerdo entre el Estado español y la Santa Sede, de 3 de enero de 1979 (Boletín Oficial del Estado de 15 de diciembre), sobre enseñanza y asuntos culturales, establece que la convalidación de los estudios y el reconocimiento por parte del Estado de los efectos civiles de los títulos otorgados en los Centros Superiores de Ciencias Eclesiásticas de la Iglesia Católica, sitos en España o en el extranjero, será objeto de regulación específica de común acuerdo entre las autoridades de la

Iglesia y del Estado. A este acuerdo se ha llegado en los términos que refleja el presente Real Decreto.

En aplicación del citado acuerdo, se determinan ahora los títulos eclesiásticos concretos a los que se reconocen efectos civiles, atendiendo al nivel, contenido y duración de sus enseñanzas, realizadas de conformidad con la constitución apostólica sobre Universidades y Facultades Eclesiásticas de 15 de abril de 1979 y demás normas de la Iglesia Católica dictadas en desarrollo de la misma.

Igualmente, se reconocen los referidos efectos civiles a los títulos eclesiásticos obtenidos por planes de estudio anteriores a la entrada en vigor de la indicada constitución apostólica, dado su contrastado enraizamiento, si bien para compensar la falta de los estudios previos del curso de orientación universitaria o nivel equivalente, a efectos de la convalidación parcial de sus estudios, se exige la superación del primer curso de Filosofía realizado en un Centro Superior de Ciencias Eclesiásticas de la Iglesia Católica.

Por último, para el acceso a los estudios de Ciencias Eclesiásticas de los alumnos mayores de veinticinco años, se establece una equiparación con las fijadas con carácter general en los Centros universitarios civiles.

En su virtud a propuesta del ministro de Educación y Ciencia, previo informe del Consejo de Universidades, de acuerdo con el Consejo de Estado y previa deliberación del Consejo de Ministros en su reunión del día 13 de enero de 1995,

DISPONGO:

Artículo 1. Reconocimiento de efectos civiles

1. Se reconocen efectos civiles a los títulos de Diplomatus, Baccalaureatus, Licenciatus y Doctor (Diplomado, Bachillerato, Licenciado y Doctor) que se relacionan en el anexo, conferidos por las Universidades, Facultades, Institutos Superiores y otros Centros Superiores de Ciencias Eclesiásticas para la formación de sacerdotes, religiosos y seculares, canónicamente erigidos o aprobados por la Iglesia Católica, de acuerdo con las previsiones de su constitución apostólica sobre Universidades y Facultades Eclesiásticas de 15 de abril de 1979 y sus normas de desarrollo.

Se entiende por Centro Superior de Ciencias Eclesiásticas aquél en el que para el acceso a los correspondientes estudios se exija la superación del curso de orientación universitaria o nivel equivalente.

En el supuesto de que los grados académicos conferidos por los centros a que se refieren los párrafos anteriores de acuerdo con la constitución apostólica citada, se expresen con denominaciones distintas de las señaladas en el párrafo primero, deberá acreditarse fehacientemente, por las autoridades competentes de la Iglesia Católica en España su equivalencia con las mismas y el cumplimiento de los requisitos exigidos por la repetida normativa.

2. Los efectos civiles a que se refiere el apartado anterior serán los genéricos de los niveles académicos de Diplomado, Licenciado y Doctor, previstos en el artícu-

lo 30 de la Ley Orgánica 11/1983, de 25 de agosto, de Reforma Universitaria, con las equivalencias que en el referido anexo y, para cada caso, se señalan.

Artículo 2. Convalidación de estudios.

1. En la convalidación parcial de estudios contundentes a la obtención de los títulos eclesiásticos a que se refiere el artículo anterior, a efectos de cursar en España estudios universitarios civiles conducentes a la obtención de títulos oficiales y con validez en todo el territorio nacional, se estará a los criterios generales que al efecto, previo informe de las autoridades competentes de la Iglesia Católica, acuerde el Consejo de Universidades, según lo establecido en el artículo 32.1 de la Ley Orgánica 11/1983, de 25 de agosto.

2. En la convalidación parcial de estudios conducentes a la obtención de títulos oficiales y con validez en todo el territorio nacional, realizados en Centros Universitarios civiles españoles, a efectos de cursar estudios de Ciencias Eclesiásticas a los que por el presente Real Decreto se reconocen efectos civiles, se estará a los criterios generales que, previo informe del Consejo de Universidades, acuerden al efecto las autoridades competentes de la Iglesia Católica.

Artículo 3. Acreditación Documental.

1. A efectos de fehaciencia documental de los efectos civiles reconocidos a los títulos de Ciencias Eclesiásticas, los documentos acreditativos de los mismos habrán de ser diligenciados por las competentes autoridades de la Iglesia Católica en España y sometidos al diligenciado previo del Ministerio de Educación y Ciencia.

2. A efectos de la convalidación parcial de estudios cursados en Centros Superiores de Ciencias Eclesiásticas en el extranjero, los documentos acreditativos de los mismos habrán de ser diligenciados por las competentes autoridades de la Iglesia Católica.

Disposición adicional primera. Revocación del reconocimiento.

Las alteraciones en el nivel, contenido y duración de los estudios conducentes a la obtención de los títulos de Ciencias Eclesiásticas reconocidos a efectos civiles, que entrañen modificación de los elementos determinantes de dicho reconocimiento, serán comunicadas, por las autoridades competentes de la Iglesia Católica, al Ministerio de Educación y Ciencia que, previo informe del Consejo de Universidades, las elevará al gobierno a efectos de la posible revocación del citado reconocimiento.

Disposición adicional segunda. Mayores de veinticinco años.

En lo que se refiere a la realización de la pruebas de acceso a la Universidad de los mayores de veinticinco años u otras formas equivalentes que la legislación general pueda establecer en el futuro, los Centros Superiores de Ciencias Eclesiásticas

ticas a que se refiere el apartado 1 del artículo 1, con sede en España, quedan equiparados a los Centros Universitarios civiles.

Disposición transitoria única.

Títulos obtenidos por planes de estudio extinguidos.

1. A los títulos de Ciencias Eclesiásticas a que se refiere el artículo 1, obtenidos con arreglo a planes de estudios anteriores a la entrada en vigor de la constitución apostólica sobre Universidades y Facultades Eclesiásticas, de 15 de abril de 1979, también en los casos en que no se exigiesen los estudios previos del curso de orientación universitaria o nivel equivalente se les reconocen los mismos efectos civiles en él señalados.

2. En la convalidación parcial de los estudios de Ciencias Eclesiásticas a que se refiere el apartado anterior, por los correspondientes a enseñanzas civiles conducentes a la obtención de títulos universitarios oficiales, será considerado nivel equivalente al curso de orientación universitaria el primer año completo de Filosofía realizado en un Centro Superior de la Iglesia de los señalados en el apartado 1 del artículo 1.

Disposición derogatoria única. Extensión de la derogación.

Queda derogado, en cuanto mantenga vigencia, el Decreto de 6 de octubre de 1964, sobre convalidación de estudios de Facultades eclesiásticas, y demás normas, de igual o inferior rango, que se opongan a lo dispuesto en el presente Real Decreto.

Disposición final primera. Habilitación para el desarrollo reglamentario.

Por el ministro de Educación y Ciencia, de acuerdo con las competentes autoridades de la Iglesia católica, se dictarán las disposiciones oportunas para el desarrollo y aplicación de lo dispuesto en el presente Real Decreto.

Disposición final segunda. Entrada en vigor.

El presente Real Decreto entrará en vigor el día siguiente al de su publicación en el Boletín Oficial del Estado.

Dado en Madrid a 13 de enero de 1995.

JUAN CARLOS R.

El ministro de Educación y Ciencia,

GUSTAVO SUÁREZ PERTIERRA

ANEXO

Títulos otorgados por Centros Superiores de Ciencias Eclesiásticas a los que se reconocen efectos civiles

I. Equivalentes a Diplomado universitario

1. Título de *Diplomatus in Studiis Ecclesiasticis* (Diplomado en Estudios Eclesiásticos), otorgado por Seminarios Mayores y Facultades eclesiásticas. Equivalente al anterior se considera el Ciclo de Estudios Superiores Eclesiásticos, de seis cursos, cursado en Seminarios Mayores, no afiliados a Facultad.
2. Título de *Diplomatus in Scientiis Religiosis* (Diplomado en Ciencias Religiosas), otorgado por Facultades Eclesiásticas o Institutos «ad instar Facultatis».

II. Equivalente a Licenciado universitario

3. Título de *Licenciatus in Studiis Ecclesiasticis* (Licenciado en Estudios Eclesiásticos), otorgado por Facultades eclesiásticas. Equivalente al anterior se considera el *Baccalaureatus in Theologia* (Bachillerato en Teología) cursado en Facultades de Teología y Centros eclesiásticos afiliados a ellas, de cinco o seis cursos.
4. Título de *Licenciatus in Scientiis Religiosis* (Licenciado en Ciencias Religiosas), otorgado por Facultades eclesiásticas o Institutos «ad instar Facultatis».
5. Título de *Licenciatus in Theologia* (Licenciado en Teología), otorgado por Facultades eclesiásticas.
6. Título de *Licenciatus in Iure Canonico* (Licenciado en Derecho Canónico), otorgado por Facultades eclesiásticas, previa obtención de una Diplomatura universitaria civil o eclesiástica.
7. Título de *Licenciatus in Sacra Scriptura* (Licenciado en Sagrada Escritura), otorgado por Facultades eclesiásticas o institutos «ad instar Facultatis».
8. Título de *Licenciatus in Sacra Liturgia* (Licenciado en Sagrada Liturgia), otorgado por Facultades eclesiásticas.
9. Título de *Licenciatus in Historia Ecclesiastica* (Licenciado en Historia Eclesiástica), otorgado por Facultades eclesiásticas.
10. Título de *Licenciatus in Archeologia Christiana* (Licenciado en Arqueología Cristiana), otorgado por Institutos «ad instar Facultatis».
11. Título de *Licenciatus in Studiis Orientis Antiqui* (Licenciado en Estudios del Oriente Antiguo), otorgado por Facultades eclesiásticas.
12. Título de *Licenciatus in Studiis Ecclesiasticis Orientalibus* (Licenciado en Estudios Eclesiásticos Orientales), otorgado por Facultades eclesiásticas.
13. Título de *Licenciatus in Iure Canonico Orientali* (Licenciado en Derecho Canónico Oriental), otorgado por Facultades eclesiásticas.
14. Título de *Licenciatus in Misiología* (Licenciado en Misionología), otorgado por Facultades eclesiásticas.
15. Título de *Licenciatus in Musica Sacra/in Cantu Gregoriano/in Organo/in Directione Choralis* (Licenciado en Música Sacra/Canto Gregoriano/Órgano/Direc-

ción Coral), otorgados por Facultades eclesiásticas o Institutos «ad instar Facultatis».

III. Equivalentes al Doctorado universitario

16. Título de Doctor in Theologia (Doctor en Teología) otorgado por Facultades eclesiásticas.

17. Título de Doctor in Iure Canonico (Doctor en Derecho Canónico), otorgado por Facultades eclesiásticas.

18. Título de Doctor in Sacra Scriptura (Doctor en Sagrada Escritura), otorgado por Facultades eclesiásticas o Institutos «ad instar Facultatis».

19. Título de Doctor in Sacra Liturgia (Doctor en Sagrada Liturgia), otorgado por Facultades eclesiásticas.

20. Título de Doctor in Historia Ecclesiastica (Doctor en Historia Eclesiástica), otorgado por Facultades eclesiásticas.

21. Título de Doctor in Archeologia Christiana (Doctor en Arqueología Cristiana) otorgado por Institutos «ad instar Facultatis».

22. Título de Doctor in Studiis Orientis Antiqui (Doctor en Estudios del Oriente Antiguo), otorgado por Facultades eclesiásticas.

23. Título de Doctor in Studiis Ecclesiasticis Orientalibus (Doctor en Estudios Eclesiásticos Orientales), otorgado por Facultades eclesiásticas.

24. Título de Doctor in Iure Canonico Orientali (Doctor en Derecho Catónico Oriental), otorgado por Facultades eclesiásticas.

25. Título de Doctor in Missiologia (Doctor en Misionología), otorgado por Facultades eclesiásticas.

26. Título de Doctor in Musica Sacra/in Cantu Gregoriano/in organo (Doctor en Música Sacra/Canto Gregoriano/Órgano), otorgados por Facultades eclesiásticas o Institutos «ad instar Facultatis».

